

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Technická analýza vývoje měnového páru EUR/USD

Jakub Bárta

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jakub Bárta

Podnikání a administrativa

Název práce

Technická analýza vývoje měnového páru EUR/USD

Název anglicky

Technical Analysis of the Exchange Rate EUR/USD

Cíle práce

Primárním cílem je vymezení obecných doporučení pro chování na devizovém trhu na základě realizovaných forexových (ziskových i ztrátových) obchodů na měnovém páru EUR/USD. Dílčími cíli práce jsou vytvoření přehledu o základních teoretických poznatcích o fungování forexového trhu, přehledu o metodách technické analýzy a analýzování vlastních obchodů s důrazem na stimulaci (plynoucí z technické analýzy) vedoucí uskutečnění obchodu.

Metodika

Teoretická část práce je zpracována na základě relevantní odborné literatury. V praktické části je provedena analýza a komparace zhodnocení vybraných obchodů na měnovém páru EUR/USD. Na základě výsledků uskutečněných obchodů jsou formulovány obecné zásady chování obchodníka na forexovém trhu.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Broker, devizový trh, forex, měnový pár, spekulace, technická analýza, sprad, trading.

Doporučené zdroje informací

Hartman, O. Jak se stát FOREXOVÝM obchodníkem – Naučte se vydělávat na měnových trzích, FXstreet.cz s.r.o, 2014, ISBN 978-80-904418-3-5

Lien, K. FOREX Ziskové intradenní a swingové obchodní strategie, Jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích, FXstreet.cz s.r.o., 2013, ISBN 978-80-904418-2-8

Schwager, D. J. The New Market Wizards: Conversations with America's Top Traders, Harper Bussiness, 1994, ISBN-13: 978-08-873066-7-9

Veselá, J. Investování na kapitálových trzích, Wolter Kluwer, 2011, ISBN 978-80-7357-647-9

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Stanislav Burian, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Technická analýza vývoje měnového páru EUR/USD" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Stanislavu Burianovi, Ph.D. za pomoc při zpracování mé diplomové práce, dále bych chtěl poděkovat mé rodině, zvláště svým rodičům, za umožnění studia na České Zemědělské univerzitě v Praze, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

Technická analýza vývoje měnového páru EUR/USD

Technical Analysis of the Exchange Rate EUR/USD

Souhrn

Tato práce je zaměřena na technickou analýzu vývoje měnového páru EUR/USD. Jsou v ní analyzovány uzavřené obchody forexového obchodníka na částečný úvazek a úkolem je přijít s doporučeními jak vylepšit ziskovost jeho obchodních systémů.

Teoretická část práce pojednává o historii devizového trhu a jeho vývoje po druhé světové válce. Je zde vymezen zlatý standard, brettonwoodská dohoda a vývoj eura. Dále jsou uvedeny základní nástroje technické analýzy se zaměřením na svíčkové formace a dále na trendové čáry, supporty, resistance a klouzavé průměry.

V praktické části práce jsou nejdříve definovány dva obchodní systémy a jejich pravidla. Poté je uvedeno 20 obchodů, jak byly provedeny obchodníkem. U každého obchodu je popis co bylo provedeno špatně a tyto chyby jsou základem pro to jaká doporučení uvést pro zvýšení ziskovosti obou systémů.

Klíčová slova: broker, devizový trh, forex, měnový pár, spekulace, technická analýza, spread, trading.

Summary

This thesis deals with technical analysis of the exchange rate EUR/USD. Its task is to analyze trades done by part time trader and come up with suggestions how to improve profitability of his trading systems.

Theoretical part deals with history of foreign exchange market and its evolution since World War II. Then there is described gold standard, bretton woods monetary system and evolution of eurozone. Next there are described basic tools for technical analysis. Main focus is on candlestick patterns and other tools such as trendlines, support, resistance and moving averages.

In practical section are at first described two trading systems with their rules and then there are 20 trades shown how they were executed by trader. At each trade there is description what was done wrong and these mistakes are then key to suggestions how to avoid these mistakes and increase profitability of both trading systems.

Keywords: broker, foreign exchange market, forex, currency pair, speculation, technical analysis, spread, trading

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl a metodika práce	11
3	Teoretická část	12
3.1	Forex	12
3.1.1	Základní pojmy	12
3.1.2	Historie.....	15
3.1.3	Forex dnes.....	20
3.1.4	Nejdůležitější měny na forexu	22
3.1.5	Měnové páry	24
3.2	Typy analýz trhů	30
3.2.1	Fundamentální analýza	31
3.2.2	Technická analýza.....	33
3.2.3	Nástroje technické analýzy	34
3.2.4	Svíčkové formace	41
4	Praktická část	54
4.1	Obchodní systém I.....	54
4.2	Obchodní systém II	59
4.3	Realizované obchody na základě obchodování systémů I a II.....	64
4.4	Doporučení vyplývající z aplikace systémů I a II.....	85
4.4.1	Obchodování s trendem	85
4.4.2	Obchodování na S/R úrovních.....	87
4.4.3	Nová pravidla pro zvýšení ziskovosti.....	89
5	Závěr	90
6	Seznam použitých zdrojů.....	92
7	Seznam obrázků.....	95
8	Seznam tabulek.....	97

1 Úvod

Foreign Exchange neboli Forex je nejlikvidnější a největším trhem na světě a denně se na něm zobchoduje přibližně 5 bilionů dolarů. Je otevřen 24 hodin denně 5 dní v týdnu. Forex nemá přesné umístění a je decentralizovaný. Vše je propojeno pomocí nejmodernějších technologií a rychlého internetu, a proto k němu mají přístup všichni lidé, kteří vlastní počítač a připojení. Nejobchodovanější měnou je americký dolar a nejobchodovanějším měnovým párem je EUR/USD. Proto se tato práce věnuje tomuto páru a jeho technické analýze.

V době psaní této práce probíhá kvantitativní uvolňování v eurozóně, které společně se silnou americkou ekonomikou způsobují oslabování tohoto měnového páru. Tato práce se věnuje technické analýze a její části price action, která hodnotí měnový pár podle toho, jak se chová cena. Využívají se hlavně svíčkové formace a obrazce, které poskytují obchodníkům informace při obchodování.

Do technické analýzy patří klouzavé průměry a oscilátory, které nejsou součástí price action, ale poskytují jí podporu a vylepšují ji, aby přinášela jejím uživatelům co nejvyšší zisk. Další část práce je poté věnována svíčkovým formacím a grafickým vzorům, které jsou přímou součástí price action. Nejdůležitějšími částmi jsou však supporty a resistance, které se vyskytují u formací jako jejich součást.

Praktická část se zaměřuje na analýzu provedených obchodů a vyvozuje z nich doporučení, která mají zvýšit ziskovost obchodních systémů. Obchody byly uzavřeny na základě dvou obchodních systémů, které jsou založeny na jednoduchých svíčkových formacích s danými pravidly jak tyto systémy obchodovat.

2 Cíl a metodika práce

Primárním cílem je vymezení obecných doporučení pro chování na devizovém trhu na základě realizovaných forexových (ziskových i ztrátových) obchodů na měnovém páru EUR/USD. Dílčími cíli práce jsou vytvoření přehledu základních teoretických poznatků o fungování forexového trhu, přehledu o metodách technické analýzy a analyzování vlastních obchodů s důrazem na stimulaci (plynoucí z technické analýzy) vedoucí uskutečnění obchodu.

Teoretická část práce představuje historii forexu a jeho vývoj v 20. století. Formování tohoto trhu probíhalo celou novodobou historií lidstva a jeho nejzásadnější momenty jsou vznik a zánik zlatého standardu přes zavedení eura po měnovou krizi. Hlavním tématem práce je aplikování technické analýzy, ale jsou zde zmíněny i další druhy analýz. Jedná se o psychologickou analýzu a zejména fundamentální analýzu, která dokáže významným způsobem ovlivňovat situaci na trhu a koexistuje s technickou analýzou.

Teoretická část práce je zpracována na základě studia relevantní odborné literatury. V praktické části je provedena analýza a komparace zhodnocení vybraných obchodů na měnovém páru EUR/USD. Na základě výsledků uskutečněných obchodů jsou formulovány obecné zásady chování obchodníka na forexovém trhu.

Teoretická část práce čerpá ve své první polovině z odborných publikací a webů, které se věnují finančním trhům a historii měnového systému. Nejdříve byly získány definice základních pojmů nezbytných pro plné porozumění této práci. Dále je chronologicky vylíčena historie forexového trhu a jeho vývoj v průběhu 20. století.

Praktická část práce analyzuje provedené obchody pomocí dvou níže vymezených obchodních systémů s různými výsledky a dále uvede, jak vylepšit tyto obchodní systémy pomocí analýzy jednotlivých obchodů a jejich porovnání mezi sebou.

3 Teoretická část

Teoretická část práce začíná vymezením významu základních pojmů vyskytujících se v práci. Dále se věnuje historii forexu a jeho vývoji v poválečném období 20. století, ve kterém se finanční systém formoval do podoby, jak ho známe dnes. Poslední úsek teoretické části se věnuje popsání hlavních nástrojů technické analýzy a svíčkovým formacím.

3.1 Forex

Foreign Exchange Market nebo jen FX je decentralizovaný trh, na kterém se 24 hodin denně 5 dní v týdnu obchodují měnové páry, a jedná se tedy o devizový trh. Střetává se zde nabídka a poptávka po měnách, které se obchodují v párech, a dochází ke konverzi měn. Forex je decentralizovaný systém s finančními centry, jako je Londýn, New York, Tokio a další.

3.1.1 Základní pojmy

V této práci se vyskytují výrazy, které je nutno znát pro plné porozumění zkoumané problematice. Jedná se o základní slovníček, který by měl každý obchodník znát, a proto jsou tyto pojmy zde popsány, aby i čtenáři neznající tuto sféru finančních trhů porozuměli.¹

Ask – poptávková cena, za kterou se obchodníci snaží prodat daný měnový pár. Tuto cenu zaplatíte, pokud chcete nakoupit.

Bid – nabídková cena, za kterou se obchodníci snaží koupit daný měnový pár. Tuto cenu dostanete, pokud chcete prodat.

Broker – firma, která zprostředkovává přístup na trh.

ECB – Evropská centrální banka. Rozhoduje o úrokových sazbách v eurozóně a o její monetární politice.

FOMC – Federální výbor pro otevřený trh, který určuje cíle monetární politiky USA. Na jeho zasedáních se mimo jiné rozhoduje o úrokových sazbách.

¹ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 256

Foreign Exchange (forex) – International Interbank Foreign Exchange, neboli mezinárodní devizový trh, což je obchodování s cizími měnami.

Forexový obchodník (trader) – je obchodník, který se rozhodne vydělávat na pohybech konkrétních měn.

FED – americká centrální banka. Jejím úkolem je stanovení monetární politiky v USA.

Lot – jednotka, ve které se obchoduje spotový trh. Standardní velikost lotu je 100 000 jednotek dané měny.

Long (buy) – spekulace na nárůst cen.

Metatrader – jeden z nejrozšířenějších technicko-analytických softwarů pro forex. Používá se zkratka MT4 (číslovka označuje verzi SW)

Margin - neboli záloha či záruka je základním nástrojem při obchodování investorů přes banky nebo brokerské společnosti. Nejedná se o žádný poplatek.

Margin call – výzva k doplnění marže.

Pákový efekt – umožňuje investorovi držet mnohem větší pozici než je hodnota jeho účtu. Páka 400:1 znamená, že za margin 50USD může obchodník koupit nebo prodat měny v hodnotě 200 000USD.

Pip – nejmenší hodnota o kterou se zvýší nebo sníží hodnota měnového páru. Jedná se o zkratku percentage in point.

Pip value – hodnota pipu. Jeho hodnota závisí na množství obchodovaných lotů.

Price action – je slovní spojení přeložitelné jako „chování ceny“. Obchodníci při této metodě sledují především graf, z něhož získávají všechny potřebné signály

Rollover – převedení pozice při jejím držení do dalšího dne. Probíhá v 22:59.

RRR – risk reward ratio se používá pro vyjádření ztráta k zisku (např.: RRR 1:5 znamená, že obchodník riskuje jednu jednotku pro zisk pěti jednotek)

S/L – stop loss - pozice, kde má obchodník nastaveno, uzavření obchodu z důvodu výše ztráty, kterou už není ochoten akceptovat.

Spread – je to rozdíl mezi bid a ask cenou. Jedná se o poplatek brokerovi a počítá se v pipech.

Short (sell) – spekulace na pokles ceny.

T/P – take profit - pozice, kde obchodník realizuje profit.

3.1.2 Historie

Vývoj v období 1944-1990

V roce 1944 se americký dolar stal hlavní světovou měnou. Na setkání představitelů 44 národů ve městě Bretton Woods, New Hampshire, za účelem vytvoření nového institucionálního uspořádání pro řízení mezinárodní ekonomiky po druhé světové válce. Brettonwoodský systém kladl důraz na kurzovou stabilitu. Návrh této dohody vzešel od John Maynard Keynes a Harry Dexter White a po jednáních obsahovala dohoda několik klíčových bodů:²

- vytvoření klíčových mezinárodních orgánů, určených k podpoře férového obchodu a mezinárodní ekonomické harmonie.
- zafixování směnných kurzů mezi měnami.
- konvertibilitu mezi zlatem a americkým dolarem, což dalo americkému dolaru postavení rezervní měny pro celý svět.

Z uvedených bodů platí dnes už pouze první. Touto dohodou vznikl Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund), Světová banka (World Bank) a Všeobecná dohoda o clech (General Agreement on Tariffs and Trade). Mezinárodní měnový fond zavedl cenu 35 dolarů za unci zlata.

Koncem padesátých let 20. století došlo k jeho úpravě, kdy se pásmo fluktuace evropských měn, snížilo z $\pm 1\%$ na $\pm 0,75\%$. Toto snížení zaručilo, že fluktuace mezi evropskými měnami mezi sebou klesla za 4% na 3% . Brettonwoodská dohoda byla v platnosti od roku 1944 do roku 1971, kdy byla nahrazena Smithsoniánskou dohodou, která měla podporu amerického prezidenta Richarda Nixona a napravovala nedostatky

² LIEN, K., Ziskové intradenní a swingové obchodní strategie: jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích, s. 35

Brettonwoodské dohody. Tato dohoda odbourávala konvertibilitu dolaru za zlato, ale pořád obsahovala fixní měnové kurzy.³

Pro forex historické datum je 15. srpen 1971, kdy americký prezident Richard Nixon „zavřel americké zlaté okno“ a odmítl prodávat zlato dle dohody s MMF za 35 dolarů za trojskou unci. Toto souviselo s ekonomickým vývojem ve světě a změnou myšlení od keynesiánství k monetární doktríně, která se snaží vybírat z obou škol to nejlepší a slučitelné. Akce prezidenta Nixona urychlila inflace v USA v 60. letech 20. století. Od té doby každá větší země přijala nesměnitelný papírový standard jako systém, který je považován za trvalý.

Další významnou událostí bylo v roce 1985 setkání 5 ministrů financí vedoucích světových ekonomik (USA, UK, Japonsko, Francie, Německo), aby optimalizovali ekonomickou efektivitu trhů se zahraničními měnami. Dne 22. září 1985 byla uzavřena dohoda Plaza Accord, která umožňovala řízené snížení hodnoty dolaru. USA souhlasily se snížením rozpočtového deficitu a se snížením úrokových sazeb. Zbylé země souhlasily se zvýšením svých úrokových sazeb. Díky těmto intervencím spadl v následujících dvou letech dolar o 46 % oproti německé marce.⁴

Obrázek 1 Vliv Plaza Accord na ceny marky (DEM) a jenu (JPY)

zdroj: olesiafx.com

³ DĚDĚK, O., Historie evropské integrace: od národních měn k euru, s. 9

⁴ LIEN, K., Ziskové intradenní a swingové obchodní strategie: jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích, s. 37

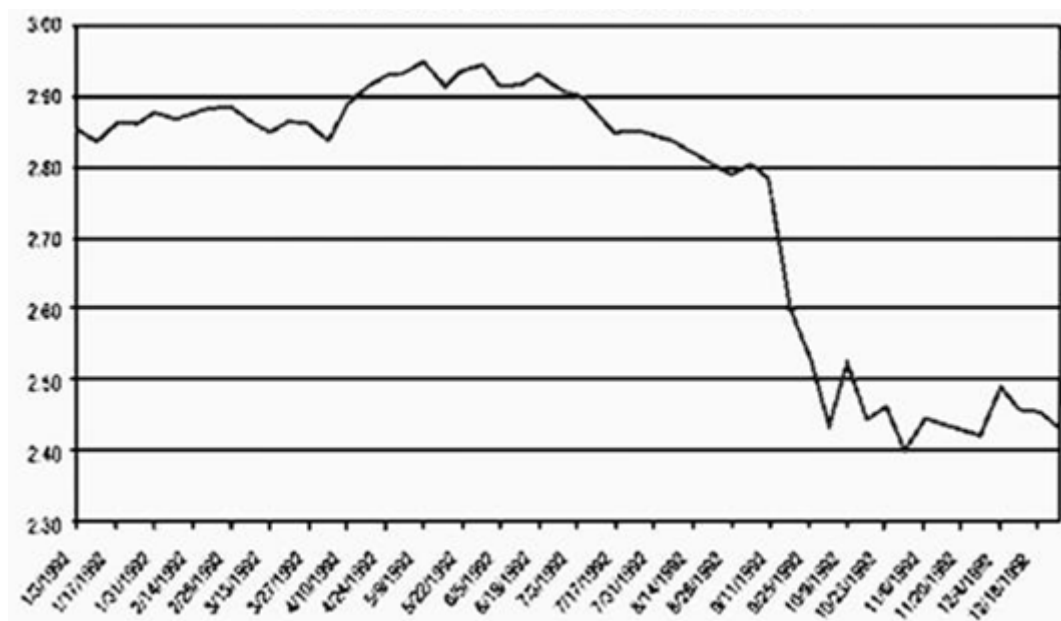
Vývoj v období 1990 – dodnes

Po pádu Železné opony se forexový trh měnil jako nikdy předtím. Evropský měnový systém (vznikl v roce 1979) vzniklý za účelem stabilizace měnových kurzů, snížení inflace a přípravě na měnovou integraci. Evropský mechanismus směnných kurzů, ve kterém měla každá země určený kurz oproti měnovému koši. Zúčastněné země měly udržovat měnový kurz v rámci flukтуаčního pásma 2,25 % nad nebo pod bilaterálním měnovým kurzem. Spojené království se přidalo v roce 1990 a jeho kurz vůči marce byl 2,95 s flukтуаčním pásmem 6 %. Po opětovném spojení Německa se začalo masivně investovat, a aby nedošlo k velké inflaci v důsledku tisknutí velkého množství peněz, což vedlo německou centrální banku ke zvýšení úrokových sazeb a tudíž posilování marky. Aby i ostatní země udržely směnné kurzy, musely následovat německé zvyšování sazeb. Problém nastal ve Spojeném království, kde panovala vysoká míra nezaměstnanosti a slabá ekonomika, která spíše potřebovala snižování úrokových sazeb.

Tento měnový systém však nebyl dlouho udržitelný, což si uvědomilo mnoho ekonomů a obchodníků, kteří se pustili do prodeje britské libry. Nejvíce se tímto proslavil George Soros, který na britské libře otevřel krátkou pozici a zároveň na německé marce nakupoval. Jeho pozice měly hodnotu 10 miliard USD. Nebyl jediným investorem, který takto začal tlačit na libru. Bank of England své snažení nevzdávala a nakoupila libru za 15 miliard liber, aby ji udržela ve flukтуаčním pásmu a 16. září 1992 oznámila, že zvyšuje úrokové sazby o 2 % na 12 %. Později téhož dne přislíbila zvýšit sazby až na 15 %, což pouze způsobilo to, že investoři začali libru masivně vyprodávat a v 19:00 kancelář Norman Lamont oznámila, že libra opouští Evropský mechanismus směnných kurzů (ERM) a sazby se vracejí na 10 %. Pro tento den se později vžil název jako Černá středa. Zisk fondu Quantum pod vedením George Sorose byl kolem 2 miliard USD a George Soros začal být znám jako „Muž, který porazil Bank of England“.⁵

⁵ LIEN, K., Ziskové intradenní a swingové obchodní strategie: jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích, s. 42

Obrázek 2 Vývoj měnového páru GBP/DEM

zdroj: www.zerohedge.com

Zavedení eura v roce 1999 je považováno za největší monetární změnu vůbec. První spuštění eura jako elektronické měny bylo 1. ledna 1999, 11 zakládajícími státy Evropské měnové unie (EMU). Pro připojení k EMU je nutné splňovat Maastrichtská kritéria, která byla sepsána v roce 1993:⁶

1. Deficit státního rozpočtu nesmí být vyšší než 3 % HDP
2. Státní dluh by neměl být vyšší než 60 % HDP
3. Směnný kurz má být udržován v pásmu ERM bez jakýchkoliv změn po dobu 2 let před vstupem
4. Inflace nesmí být vyšší než 1,5 % nad průměrnou mírou tří členských zemí s nejnižšími mírami inflace
5. Dlouhodobé výnosy vládních dluhopisů nesmí být vyšší než 2 % nad průměrem srovnatelných výnosů ve třech zemích s nejnižší mírou inflace

Při připojení každá ze zúčastněných zemí zafixovala svůj měnový kurz vůči euru a přijali společnou měnovou politiku řízenou Evropskou centrální bankou (ECB). V té době měla

⁶ DĚDĚK, O., Historie evropské integrace: od národních měn k euru, s. 159

EU 15 členů, ale UK, Švédsko a Dánsko se rozhodlo k euru nepřipojit. První fyzické peníze se dostaly do oběhu na začátku roku 2002. Společná měna přináší několik výhod:⁷

- eliminuje fluktuaci kurzů, což umožňuje snadnější obchodování mezi zúčastněnými zeměmi
- neexistence rizik se směnnými kurzy dává jistotu firmám při investičních rozhodnutích
- transakční poplatky mizí (není potřeba více účtů v několika měnách, neexistují přeshraniční platby)
- ceny jsou více transparentní a srovnání je snazší
- obrovský trh s jedinou měnou je zajímavější pro investory
- ECB může kontrolovat inflaci nižšími úrokovými sazbami

Nevýhody spojené s používáním společné evropské měny:⁸

- ztráta samostatné měnové politiky
- nebezpečí přelévání kapitálu z oblastí s nižší produktivitou do oblastí s vyšší produktivitou
- strukturální rozdíly mezi zeměmi (růst HDP, vztah inflace a nezaměstnanosti)
- náklady spojené s adaptací na euro

Zavedení eura jako společné měny Evropské unie je nejdůležitější změnou v posledních letech, které se týkají forexového trhu. Výhled pro společnou měnu se ve světle událostí několika posledních let se dá jen velmi těžko odhadnout.

⁷ DĚDĚK, O., Historie evropské integrace: od národních měn k euru, s. 152

⁸ http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf

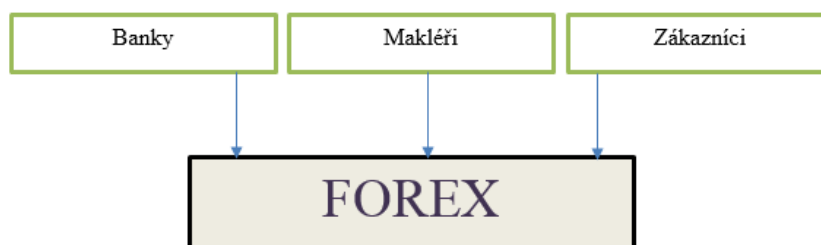
3.1.3 Forex dnes

Forex (Foreign exchange) je mezinárodní trh s cizími měnami. Forex jednoduše představuje obchodování s devizami (zahraničními měnami). Hlavními obchodníky jsou banky a dealery. Právě obchodování mezi dealery resp. dealerskými společnostmi tvoří největší objemy obchodů na forexu a tím ho činí nejlikvidnějším ze všech finančních, kapitálových i komoditních trhů.

„Na rozdíl od akciových a komoditních trhů není forex pravým burzovním trhem. Neexistuje zde žádné ústřední místo pro realizaci obchodních aktivit. K obchodování dochází prostřednictvím internetových, telefonních a počítačových terminálů na tisících míst po celém světě“.⁹

Snahou členů při obchodování na forexovém trhu je využít vzájemných pohybů zahraničních měn k realizaci zisku. Zisk závisí na velikosti obchodu a pohybu, který se mezi měnami uskuteční. Forexový obchodník nemá zájem na tom, aby měny v budoucnu převzal, pouze spekuluje pouze z důvodu zisku.

Obrázek 3 Subjekty forexového trhu

zdroj: vlastní zpracování podle Hartman, O.

Denní zobchodovaný objem se pohybuje mezi čtyřmi a pěti biliony dolarů denně a to ho řadí mezi největší trhy světa.¹⁰ Zvýšení objemu přispělo také zpřístupnění

⁹ HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 88

¹⁰<http://www.bloomberg.com/news/2012-03-11/currency-trading-at-5-trillion-a-day-surpassed-pre-lehman-high-bis-says.html>

3.1.4 Nejdůležitější měny na forexu

Americký dolar (USD)

Americký dolar také nazýván buck nebo greenie je oficiální měnou Spojených států amerických a několika dalších zemí. Americký dolar je nejpoužívanější měnou v mezinárodních transakcích a některé země drží dolar jako rezervní měnu kromě zlata a jiných měn.¹²

Euro (EUR)

Euro je společná měna eurozóny a řadí se na druhé místo mezi nejpoužívanějšími měnami na světě. Euro používá 18 z 28 členských států Evropské unie. Měnovou politiku provádí Evropská centrální banka (ECB) se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. Centrální banky zvyšují svoje rezervy v eurech na úkor dolaru.¹³

Japonský jen (JPY)

Japonsko je třetí největší ekonomikou světa a čtvrtým největším exportérem na světě. Japonský jen je třetí rezervní měnou hned po americkém dolaru a euru. Japonský jen je obsažen v 23 % všech transakcí.¹²

Britská libra (GBP)

Libra je oficiální měnou Spojeného království. Její důležitost je zásadní z důvodu, že Londýn je důležitým finančním centrem z pohledu forexového trhu. Denně se tu zobchoduje 34 % všech obchodů (USA 16,6 %, Singapur 6%).¹²

¹² HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 24

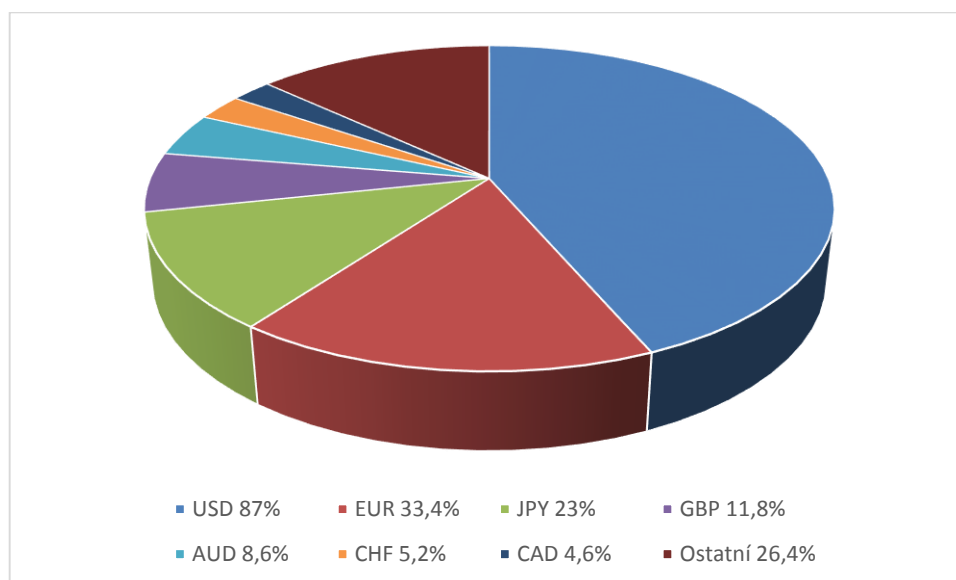
¹³ HARTMAN, O., cit. 5, s. 23

Švýcarský frank (CHF)

Švýcarský frank používá jako svou měnu Švýcarsko a Lichtenštejnsko. Švýcarská měna má velkou korelaci se zlatem, neboť do roku 2000 byla její hodnota ze 40 % kryta zlatem. Tato měna je vyhledávána investory v době nejistoty na trzích, protože je chápána jako bezpečný přístav.¹⁴

Podíly jednotlivých měn na denním objemu obchodů: Tento obrázek ukazuje nejvíce obchodované měny a jejich podíl. Dohromady tento graf tvoří 200%, jelikož se měny obchodují v párech.¹⁵

Obrázek 5 Nejobchodovanější měny a jejich podíl na denním obchodování

zdroj: vlastní zpracování z bis.org

Komoditní měny

Jedná se o měny, jejichž kurz je trvale vystaven pevnému a kladnému vztahu s jednou nebo více komoditami. Při obchodování těchto měn tedy musí analyzovat i očekávané vývoje cen

¹⁴ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 24

¹⁵ HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 92

u komodit. Závislost dané ekonomiky na poptávce po dané surovině je přímo úměrná celkovému exportu dané suroviny k velikosti národního produktu. Větší citlivost na výkyvy v poptávce budou vykazovat méně rozvinuté země.

Kanadský dolar (CAD) má až 80% korelaci s ropou, jelikož vlastní druhé největší zásoby ropy po Saudské Arábii. Australský dolar (AUD) bude velmi ovlivňovat poptávka po zlatě, železné rudě, černém uhlí, platině a mědi.¹⁶

3.1.5 Měnové páry

Měny se na trzích obchodují jako měnové páry. Při nákupu jednoho páru dostaneme druhý dle právě platného směnného kurzu. Funguje to stejně jako, když se mění peníze na dovolenou, ovšem obchodník nedostane fyzicky peníze, ale pouze je v obchodu, ze kterého můžeme zpětný odkupem vystoupit.

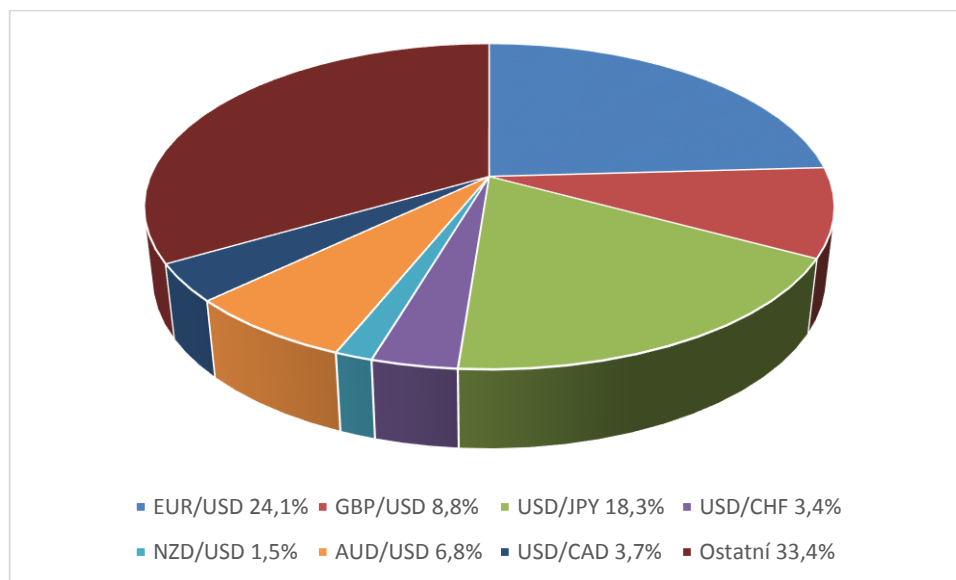
Mezi nejobchodovanější páry patří (v závorce je uveden podíl, kterým se průměrně podílejí na obchodech¹⁷):

- EUR/USD (24,1%) euro proti dolaru
- GBP/USD (8,8%) libra proti dolaru
- USD/JPY (18,3%) dolar proti jenu
- USD/CHF (3,4%) dolar proti franku
- NZD/USD (1,5%) kiwi (novozélandský dolar) proti dolaru
- AUD/USD (6,8%) aussie (australský dolar) proti dolaru
- USD/CAD (3,7%) dolar proti kanadskému dolaru

¹⁶ HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 30

¹⁷ <http://www.bis.org/publ/rpfx13fx.pdf>

Obrázek 6 Nejobchodovanější měnové páry a jejich průměrný podíl na denním objemu obchodů

zdroj: vlastní zpracování z bis.org

Charakteristika hlavních měnových párů

EUR/USD

Euro proti americkému dolaru je nejobchodovanější měnový pár na forexu a představuje dvě nejsilnější ekonomiky světa. Výhodou jsou nízké spready u brokerských společností. Měnový pár je ovlivňován ekonomickými daty z eurozóny a Spojených států. Z USA ho nejvíce ovlivňují zasedání americké centrální banky (Fed) a data z amerického trhu práce (NFP). Z eurozóny nejvíce ovlivňuje zasedání (ECB), výkonost Německa, Index IFO a inflační ukazatele CPI a PPI.¹⁸

¹⁸ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 27

Obrázek 7 Ukázka vývoje měnového páru EUR/USD H4

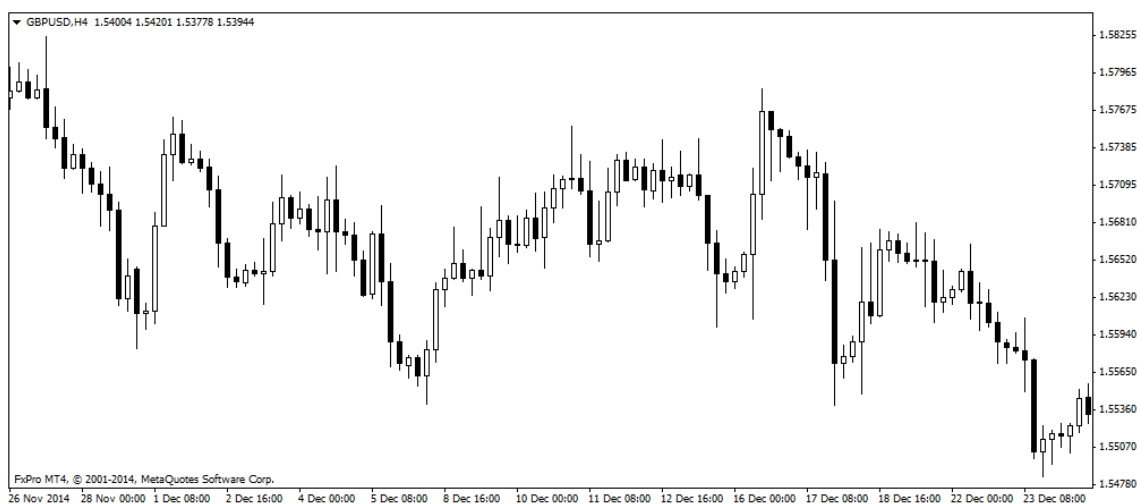

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

GBP/USD

Měnový pár GBP/USD je velmi volatilní měnový pár oblíbený u intradenních traderů. Libra byla populární pro své vysoké úrokové sazby. Tento pár je ovlivňován daty a zasedáními britské centrální banky (Bank of England), výsledky inflace, zaměstnaností a cenami domů ve Velké Británii. Americká data byla vysvětlena u EUR/USD.¹⁹

Obrázek 8 Ukázka vývoje měnového páru GBP/USD H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

¹⁹ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 28

USD/JPY

Měnový pár USD/JPY je výrazně ovlivňován sentimentem obchodníků a vývojem akciových trhů. Japonský akciový index Nikkei 225 a měnový pár mají velmi pozitivní korelaci (tzn. JPY a Nikkei 225 mají negativní korelaci). Důležitým znakem jsou nízké úrokové sazby způsobené splasknutím nemovitostní bubliny z roku 1990. Nejvíce je ovlivňován zasedáním Japonské centrální banky (Bank of Japan).²⁰

Obrázek 9 Ukázka vývoje měnového páru USD/JPY H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

USD/CHF

Jak bylo v charakteristice měny zmíněno, švýcarský frank je bezpečnější investice v dobách nejistoty společně se zlatem, americkými vládními dluhopisy a japonským jenem. Nejvíce tento měnový pár ovlivňují zasedání švýcarské centrální banky (SNB), výsledky inflace, HDP a KOF index. Pohyby jsou negativně korelovány s EUR/USD a zlatem.²¹

²⁰ HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 28

²¹ HARTMAN, cit. 14, s. 29

Obrázek 10 Ukázka vývoje měnového páru USD/CHF H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Charakteristika komoditních měnových párů

USD/CAD

Tento měnový pár ovlivňují již popsaná data z USA a na druhé straně je to zasedání kanadské centrální banky (Bank of Canada), inflační ukazatele, již zmíněný vývoj ropy a maloobchodní tržby. Korelace mezi USD/CAD a ropou je negativní. Silná negativní korelace je taky s americkými akciovými indexy.²²

Obrázek 11 Ukázka vývoje měnového páru USD/CAD H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

²² HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 30

AUD/USD a NZD/USD

Oba měnové páry jsou ovlivňovány zasedáními svých centrálních bank (RBA – Australská rezervní banka a RNBZ – Novozélandská rezervní banka). Pro AUD/USD jsou důležitá data z Číny jakožto velkého vývozce do Číny. Oba měnové páry mají velmi silnou korelaci, protože do Austrálie míří 21,5 % veškerého exportu Nového Zélandu.²³

Obrázek 12 Ukázka vývoje měnového páru AUD/USD H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Obrázek 13 Ukázka vývoje měnového páru NZD/USD H4

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

²³ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 30

3.2 Typy analýz trhů

V rámci obchodování na světových trzích tradeři používají různé druhy analýz ke svému obchodování. Tato práce se zaměřuje na technickou analýzu, ale je zde zmíněna i fundamentální a psychologická analýza. Fundamentální analýza může mít velký vliv na trhy, a proto jí věnují část své pozornosti i obchodníci, kteří ji nevyužívají jako hlavní analýzu.

Psychologická analýza

Psychologická analýza se zaměřuje na chování davu a vliv lidského chování na trh. Největším problémem je, že tradeři nenásledují svou osvědčenou analýzu, ale následují dav. Vliv psychologických aspektů na chování akciových i jiných trhů je dáván do souvislosti s nutností vysvětlit ‚iracionální‘ dění, které často provází vývoj na finančních trzích. Podle teorie behaviorálních trhů mají investoři tendenci následovat dav, přeceňovat informace o trhu nebo ignorovat skutečná data z trhu. Tyto skutečnosti vedou k tomu, že se cena odchyluje od fundamentálních hodnot.²⁴

Emoce se u obchodníků projevují v několika formách a níže jsou uvedeny časté psychologické problémy, se kterými se obchodník potýká²⁵:

- očekávání – nenasytlost u ziskových pozic nebo neuzavírání ztrátových pozic z důvodu očekávání obratu trendu
- strach z neznámého – obchodník se bojí vstoupit do nového odvětví, protože ho moc nezná
- zpravodajství – informace ze zpráv nebo od známých, které ovlivňují obchodníkové rozhodování
- pozitivní sebereflexe – sledování pouze ziskových obchodů a ignorování problému při ztrátovém obchodu
- reinvestování do ztrátových pozic – navyšování již ztrátových pozic
- potvrzování úsudku – soustředění se více na informace a ztráta objektivity

²⁴ Psychologická analýza. *daytrade.cz* [online] <http://daytrade.cz/psychologicka-analyza/>

²⁵ Škola investora: Psychologická analýza *Patria.cz* [online] <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1738063/skola-investora-psychologicka-analyza.html>

- sebedůvěra – ziskové obchody vzbuzují pocit, že je obchodník bezchybný

3.2.1 Fundamentální analýza

Jedná se o analýzu používající ekonomická data, která periodicky publikují centrální banky a jiné vládní či nevládní organizace. Pomocí této analýzy se snaží obchodník předpovědět, jakým způsobem ovlivňují pohyb kurzu ekonomická a hospodářská data.

„Fundamentální analýza je interpretací makroekonomických dat s cílem rozpoznat, který finanční instrument (v našem případě, která měna) je podhodnocený nebo naopak nadhodnocený. V praxi to znamená, že sledujeme ekonomická data, jako například vývoj inflace, hrubého domácího produktu, nezaměstnanosti a další indikátory a snažíme se, aby naše spekulativní pozice reflektovaly vývoj ekonomiky.“²⁶

Uceleným přehledem ekonomický dat je ekonomický kalendář:

Obrázek 14: Makroekonomický kalendář

PÁTEK, 5. PROSINEC 2014								
Čas	Země	Ekonomický index	Období	Dopad	Zveřejněný výsledek	Odhad	Předchozí výsledek	
08:00		Průmyslové objednávky s.a.	říjen		▲ 2,5% m/m	0,5% m/m	1,1% m/m	
14:30		Změna zaměstnanosti v soukromém sektoru	listopad		▲ 314 tis.	225 tis.	236 tis.	
14:30		Míra nezaměstnanosti	listopad		5,8%	5,8%	5,8%	
14:30		Obchodní bilance	říjen		▼ -43,4 mld. USD	-41,5 mld. USD	-43,6 mld. USD	
14:30		Změna zaměstnanosti v nezemědělských sektorech (NFP)	listopad		▲ 321 tis.	232 tis.	243 tis.	
14:45		Projev člena Fed (Mester)	-		-	-	-	
16:00		Objednávky zboží dlouhodobé spotřeby - kon.	říjen		▼ 0,3% m/m	0,4% m/m	-0,9% m/m	
16:00		Průmyslové objednávky	říjen		▼ -0,7% m/m	0,1% m/m	-0,5% m/m	
16:00		Jádrové objednávky zboží dlouhodobé spotřeby - kon.	říjen		▼ -1,1% m/m	-0,9% m/m	0,2% m/m	
20:45		Projev člena Fed (Fischer)	-		-	-	-	

zdroj: xtb.cz

²⁶ Fundamentální analýza I. *Fxstreet.cz* [online] <http://www.fxstreet.cz/fundamentalni-analyza-i.html>

Obrázek č.14 ukazuje makroekonomický kalendář ze dne 5. Prosince 2014. Tento den byl velmi důležitý pro trhy v USA, neboť se zveřejňoval report NFP, který je nejdůležitějším fundamentem napříč forexovými trhy, neboť ovlivňuje většinu měnových párů.

Úroková sazba

Úroková míra je nejdůležitější ukazatel fundamentální analýzy na forexu, jelikož má největší vliv a vyvolává největší pohyby na trzích. Do jisté míry zde platí, že pokud se zvyšují úrokové sazby, daná měna posiluje. Naopak pokud se snižuje úroková míra, tak daná měna oslabuje, ovšem také pouze do jisté míry. Úroková sazba je za kterou si komerční banky půjčují od centrální banky. Úrokový diferenciál je rozdíl mezi úrokovou mírou v tuzemsku a zahraničí. Kladný diferenciál znamená, že je tuzemská úroková sazba vyšší než zahraniční. Záporný je opak, tedy úroková sazba je vyšší v zahraničí.²⁷

Inflace

Inflace je velmi sledovaný ukazatel – její růst může signalizovat brzké zvýšení úrokových sazeb, což vytváří spekulativní tlaky na nákup měny. Naopak deflace (pokles inflace) znevýhodňuje měnu oproti ostatním měnám. Inflace se udává v procentech. Inflační diferenciál je rozdíl mezi mírou inflace v tuzemsku a zahraničí. Když v tuzemsku roste inflace rychleji než v zahraničí, tak lidé nakupují více zboží ze zahraničí a to způsobuje poptávku po zahraniční měně a nabídku domácí měny. Důsledkem toho je oslabení domácí měny.²⁸

HDP a nezaměstnanost

Hrubý domácí produkt je ukazatel, který vypovídá o ekonomické situaci a zdraví státu. HDP měří objem vyprodukovaného množství výrobků a interpretuje se také jako ukazatel míry

²⁷ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 5

²⁸ HARTMAN, cit. 21, s. 56

životního standardu. Vyšší HDP znamená tlak na zvyšování mezd, což vede ke zvyšování inflace a zvyšování úrokové míry. Vyšší HDP by mělo vést k větší hodnotě měny. Situace z trhu práce je dalším důležitým fundamentem, který je dobré sledovat. Míra nezaměstnanosti a počet nově vytvořených pracovních míst jsou dva indikátory, které určují budoucí vývoj. Velká zaměstnanost přispívá k tomu, že téměř každý vydělává peníze, které pak utratí za výrobky a služby. To dále vede k růstu HDP a úrokové míry. Zlepšování dat z trhu práce by mělo vést ke zvyšování hodnoty měny.²⁸

3.2.2 Technická analýza

„Technická analýza je výzkum dynamiky trhu s pomocí statistiky, tabulek, grafů, indikátorů atp. za účelem určení trendu vývoje cen. Technická analýza se skládá z několika přístupů a pohledů na vývoj cenových pohybů, které jsou jen vzájemným propojením schopny objektivně hodnotit minulost.“²⁹

Je mnoho nástrojů technické analýzy, při které se používají nejrůznější indikátory a obrazce, které napovídají traderům, jak by měli své obchody provádět. Jedním z nejznámějších traderů, kteří používají technickou analýzu je Marty Schwartz, který pronesl tuto větu:

Vlastní překlad: „Vždy jsem se smál lidem, kteří říkali „Nikdy jsem nepotkal bohatého tradera používajícího technickou analýzu“ Mám to rád! Je to tak arogantní a nesmyslná odpověď. Používal jsem fundamentální analýzu devět let, ale zbohatl jsem až při používání technické analýzy“³⁰

Tento citát z knihy *New Market Wizards* nejlépe ilustruje to, že není určena cesta jak se na forexovém trhu chovat, ale každý si musí najít tu svou, protože úspěšní tradeři používají obě analýzy.

Technická analýza předpokládá existenci grafických formací na forexovém trhu, které mají tendenci se pravidelně opakovat. Indikátory a grafické formace se snaží odvodit,

²⁹ Forex Technická analýza *financnik.cz* [online]. http://www.financnik.cz/komodity/fin_home/forex-technicka-analyza-1.html

³⁰ SCHWAGER, Jack D. *New market wizards: conversations with america's top traders*, s. 122

kam bude směřovat kurz měnového páru. Indikátorů je velmi velké množství, avšak každý je svým způsobem jiný a jejich rozlišovací schopnost je různá. Obecné pravidlo je, že čím delší časový úsek tento indikátor (či formace) platí, tím je spolehlivější. Technická analýza je založena zpravidla na třech základních předpokladech:

- všechny faktory postihují pohyb trhu
- cena se pohybuje s trendem
- historie se opakuje

3.2.3 Nástroje technické analýzy

Technická analýza využívá před programované indikátory, které jsou přístupné v obchodních platformách. Existuje jich velké množství a tato práce popisuje jen několik základních. Price action analýza využívá pouze tu část technické analýzy, kde se využívají trendové čáry, S/R úrovně, svíčkové formace a další.

3.2.3.1 Trendové čáry a S/R

Trendová čára je základním stavebním kamenem každého tradera. Označuje se s ní trend trhu, které je buď nahoru (uptrend) nebo dolů (downtrend). Při zakreslování trendové čáry spojujeme vyšší minima (uptrend) nebo nižší maxima (downtrend).

Obrázek 15: Trendová čára u downtrendu

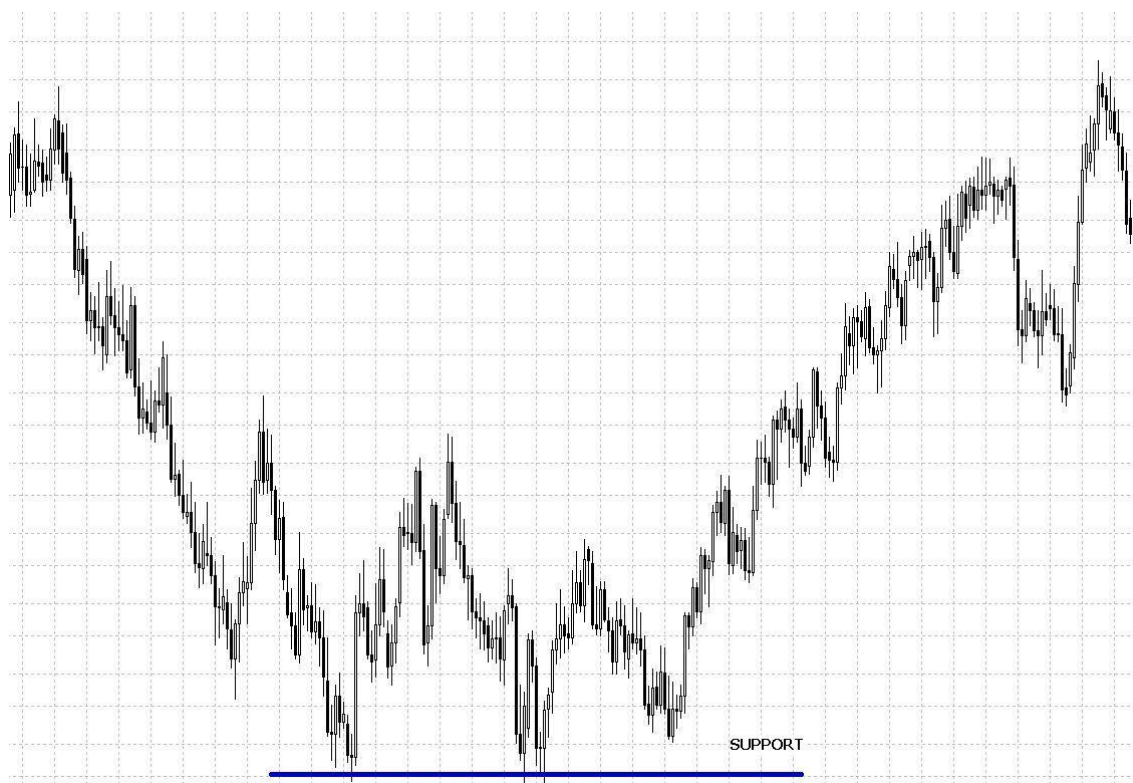

zdroj: fxstreet.cz

Na obrázku č.9 je vidět, že spojením nižších maxim byla zakreslena trendová čára, která označuje downtrend.

Support (podpora) a resistance (odpor) jsou druhým nejzákladnějším nástrojem technické analýzy, kterou obchodníci používají. Support se dá definovat jako „Support je cena, pod kterou nechce nikdo prodávat. Je to určitá *podlaha* neboli spodní hranice, kterou je velká většina obchodníků ochotná přijmout jako minimální a pod kterou se tito obchodníci zdráhají prodávat.“ Resistance se definuje jako „Resistance je pak určitý *strop*, nejvyšší cena, kterou je většina obchodníků za nákup dané komodity či akcie ochotná zaplatit.“³¹

Obrázek 16: Ukázka supportu

zdroj: fxstreet.cz

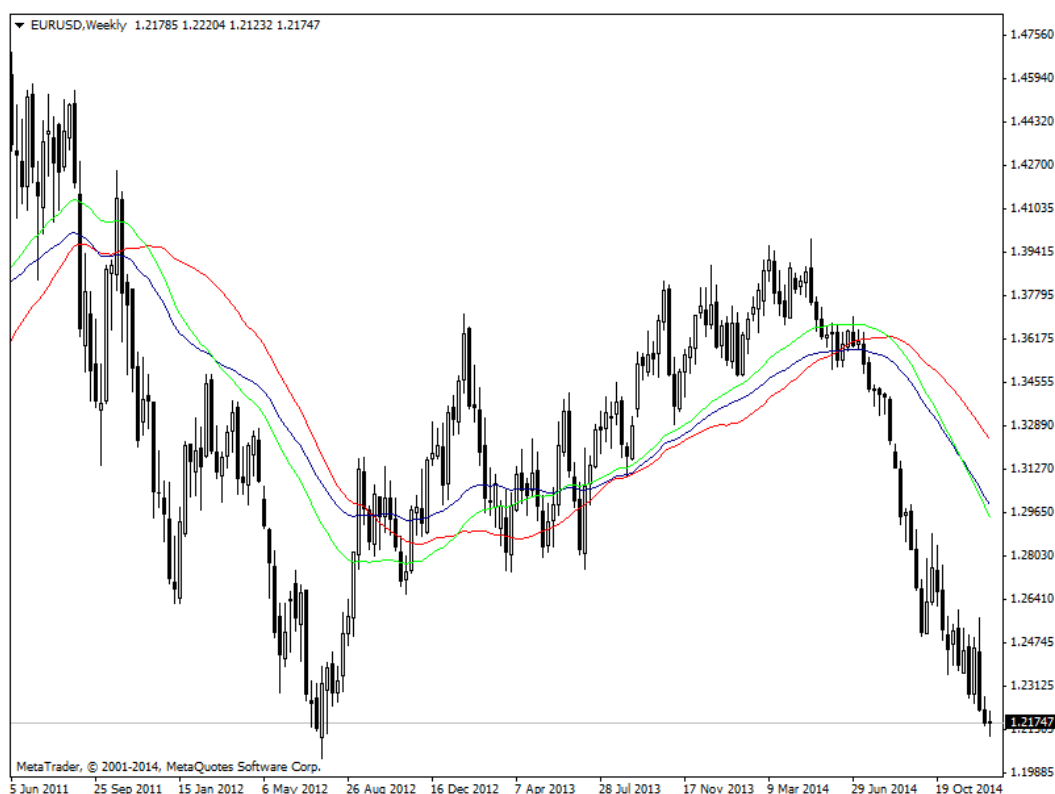
³¹ Komodity support resistance Financnik.cz [online] <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-support-resistance.html>

3.2.3.2 Klouzavé průměry

Klouzavé průměry patří k základním a časem prověřeným indikátorům, které obchodníci používají ke vstup i k výstupu do obchodů. Vypočítávají se z jedné ze 4 cen, které jsou k dispozici (Open, Close, High, Low). Jedná se o strategii velmi silnou a spolehlivou, avšak také záleží na zkušenostech obchodníka. Nejznámější 3 typy klouzavých průměrů (Moving average)³²:

- SMA - Simple moving average (Jednoduchý) – Jedná se o obyčejný aritmetický průměr hodnot.
- WMA - Weighted moving average (Vážený) – Data jsou rozložena lineárně a připisují se jim hodnoty. Obvykle, že poslední hodnota má 1, předposlední 2 atd.
- EMA - Exponencial moving average (Exponenciální) – Váhy jsou rozděleny exponenciálně a největší váhu mají nejnovější hodnoty.

Obrázek 17: Typy klouzavých průměrů – SMA červená, EMA modrá, WMA zelená

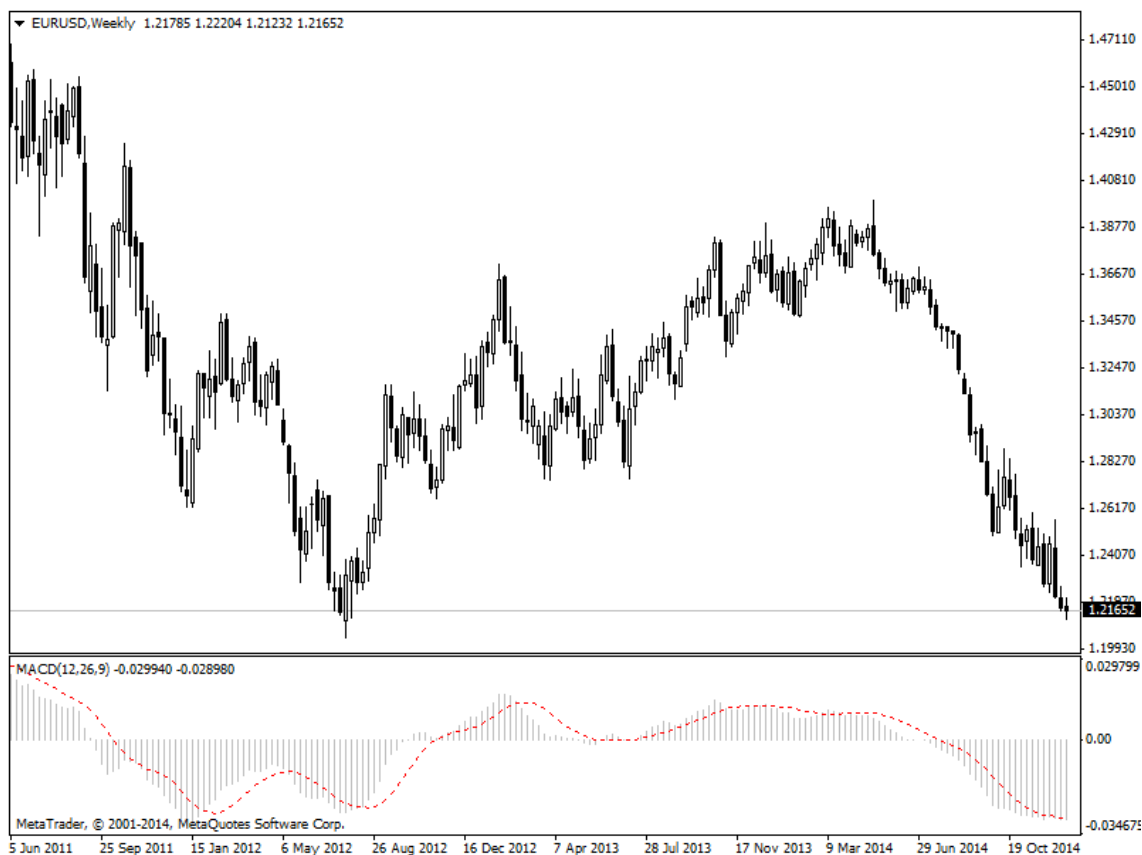

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

³² HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 113

Na obrázku předchozím obrázku je vidět ukázka 3 různých klouzavých průměrů, které jsou výše popsány. Na bázi klouzavých průměrů je založen indikátor MACD (Moving Average Convergence Divergence), který ukazuje rozdíl uzavíracích kurzů (cena close).

Obrázek 18 Ukázka indikátoru MACD

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

3.2.3.3 Oscilátory

Oscilátor je dalším nástrojem, který pomáhá obchodníkům při rozhodování pro vstup či výstup z obchodu. Oscilátor vykonává kmitavý pohyb mezi dvěma limitními stavy nebo body. V této práci jsou uvedeny oscilátory RSI, Stochastic a Williams %R.

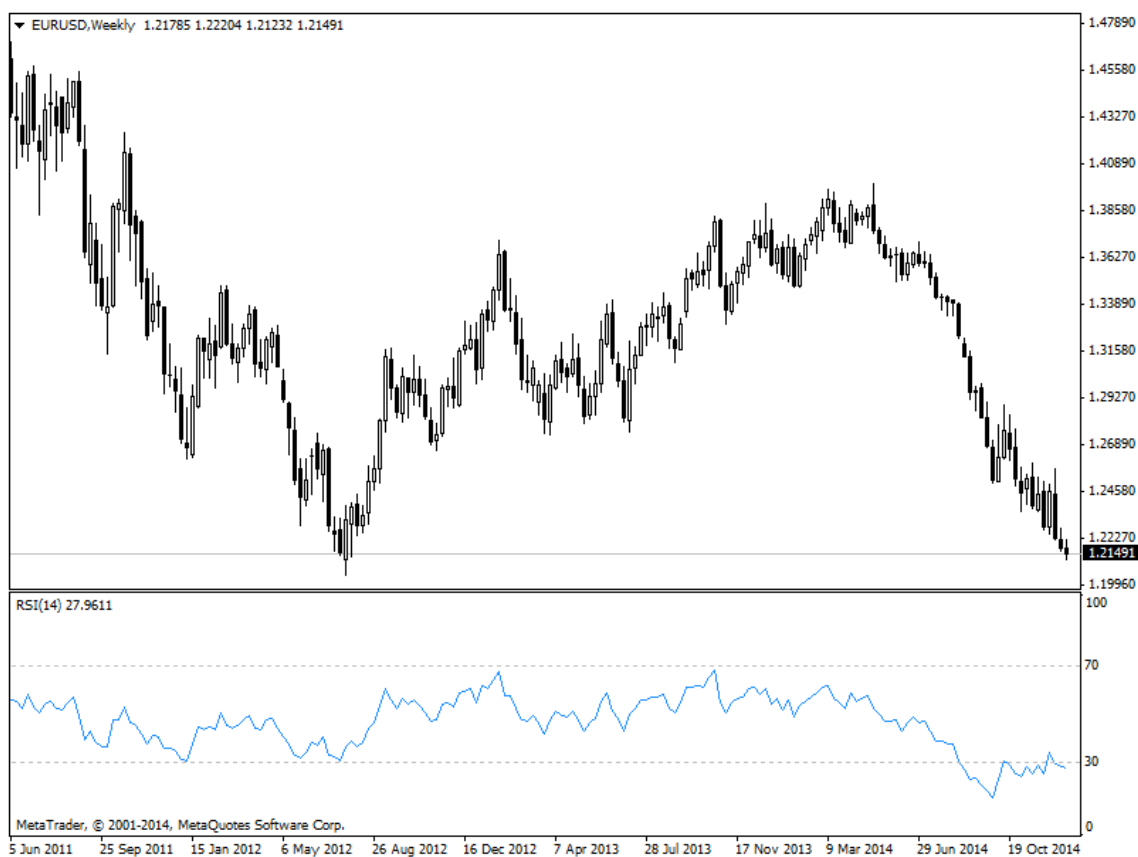
RSI

Tento indikátor formuloval J. W. Wilder, který ho vytvořil jako způsob měření síly a oslabování trhu. Relative strength index osciluje mezi 0 a 100 a při překročení 70 je trh překoupen a při klesnutí pod 30 je trh přeprodán.³³

$$RSI = 100 - 100 / (1 + RS^*)$$

* RS = součet kladných cenových změn za dané časové období / součet záporných cenových změn za dané časové období

Obrázek 19: Ukázka RSI

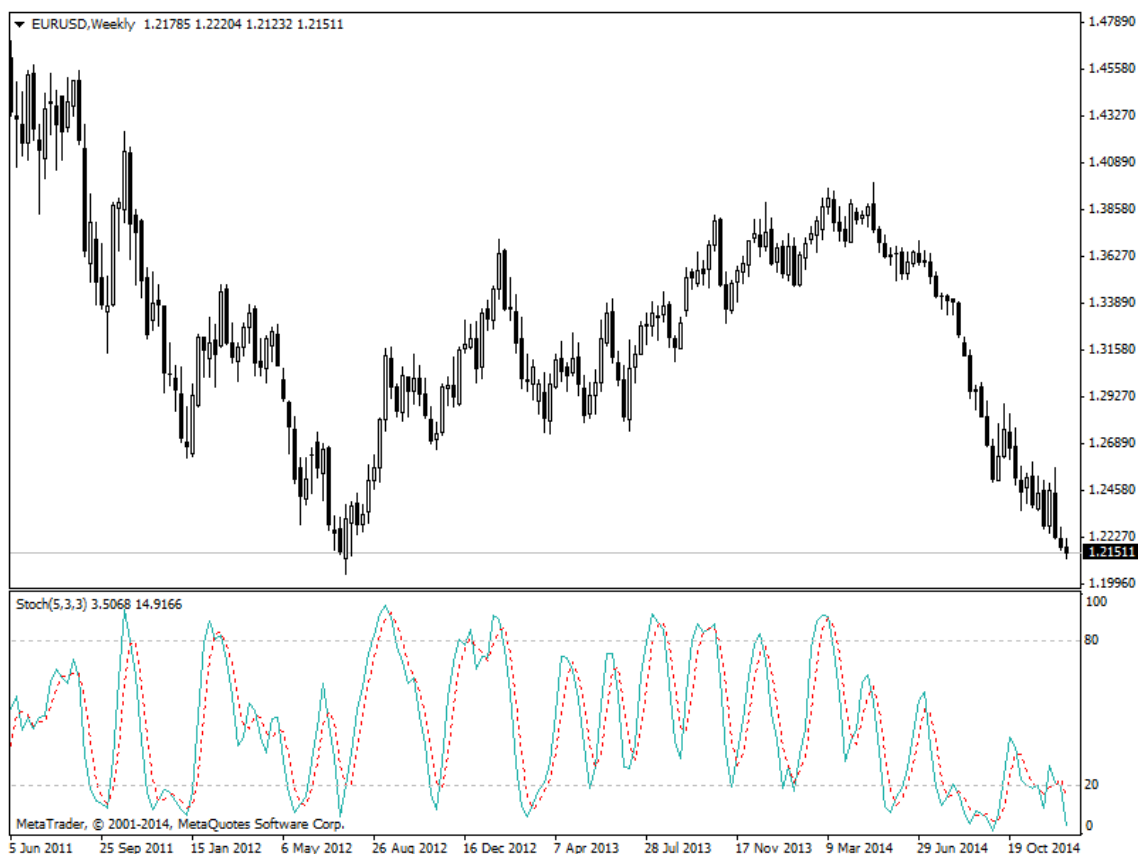
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

³³ Relative strength index *Financnik.cz* [online] http://www.financnik.cz/wiki/relative_strength_index

Stochastics

Stochastics je dalším indikátorem z rodiny oscilátorů a stejně jako ostatní zobrazuje, kdy je trh překoupený, a kdy je přeprodaný. Skládá se ze dvou křivek %K rychlá a %D pomalá a osciluje mezi hodnotami 0 a 100.³⁴

Obrázek 20: Ukázka stochastics

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

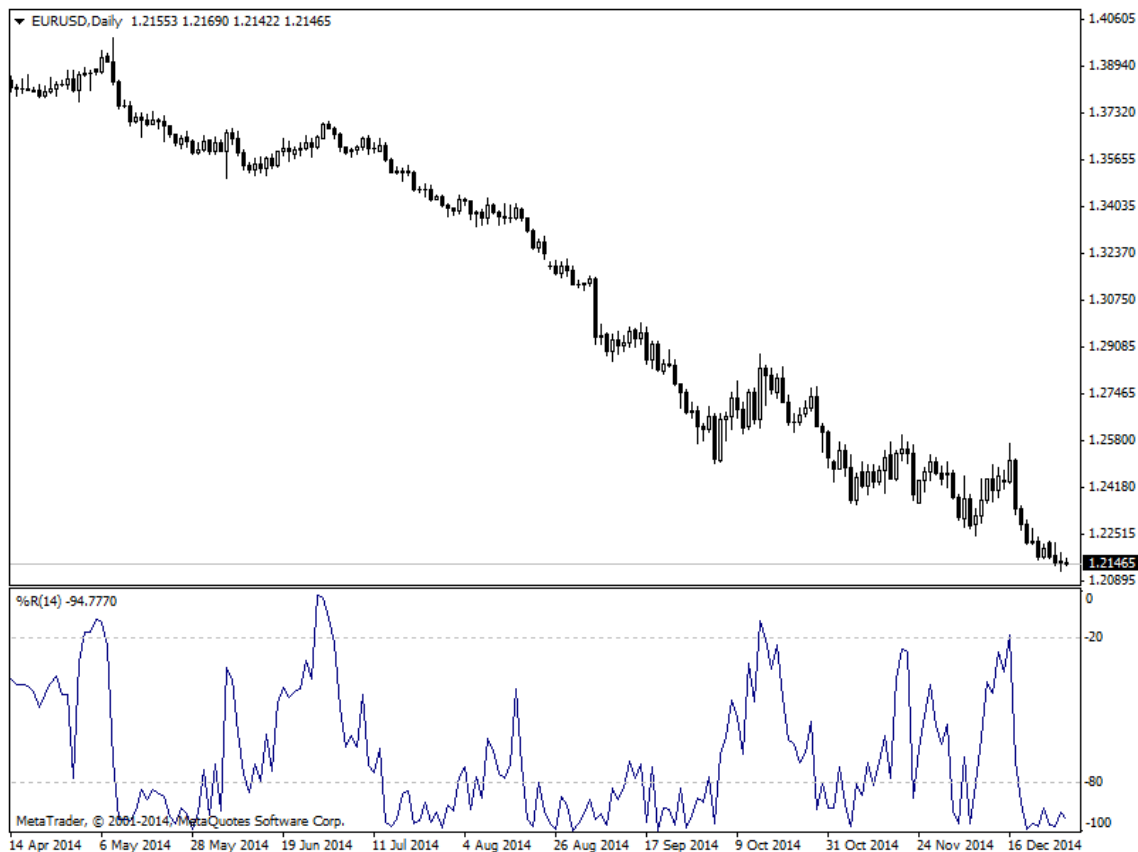
Williams %R

Tento indikátor byl vyvinutý Larry Williamsem v roce 1980 a je dnes hojně využíván obchodníky na různých trzích. Indikátor pracuje na základě algoritmu, který je vypočítáván

³⁴Stochastic *Financnik.cz* [online] <http://www.financnik.cz/wiki/stochastic>

z hodnot za posledních několik dní. Standardní nastavení se používá za posledních 14 dní. Hodnoty 80 a více znamenají překoupenost a 0 až 20 jsou známkou přeprodanosti trhu.³⁵

Obrázek 21: Ukázka Williams %R

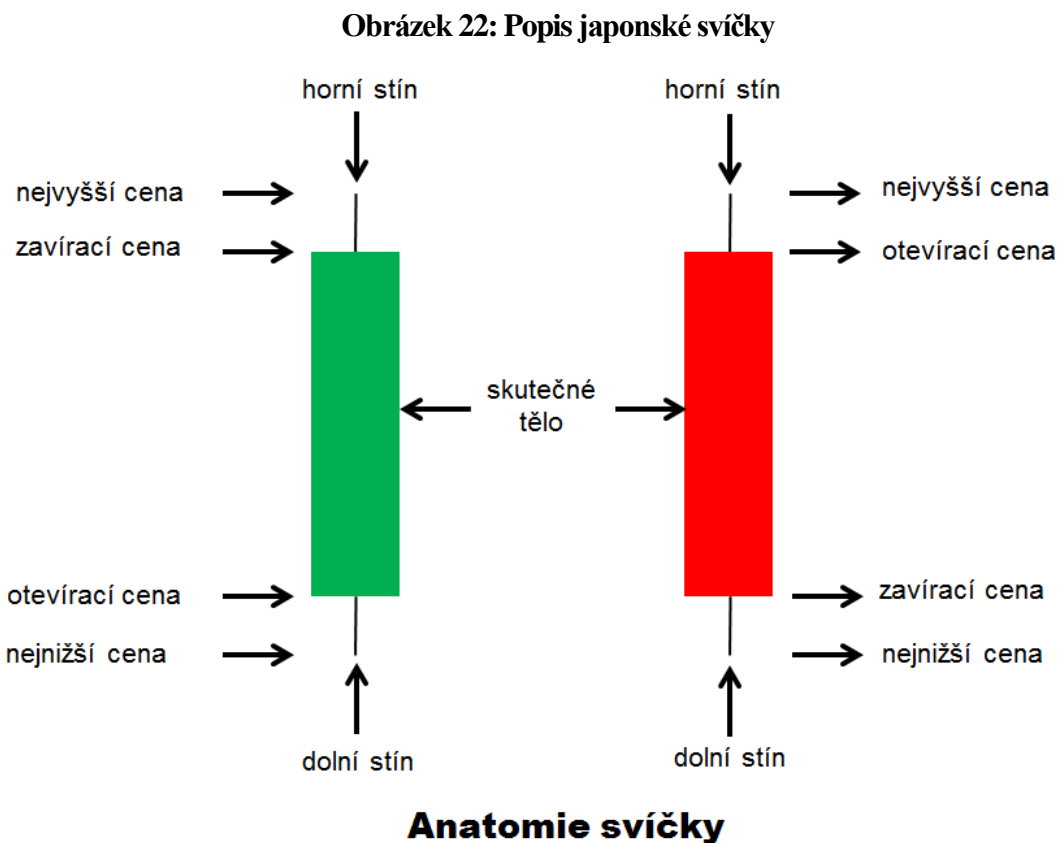

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

³⁵ Indikatory Williams %R *Financnik.cz* [online] <http://www.financnik.cz/komodity/findikatory/indikatory-williamsR.html>

3.2.4 Svíčkové formace

Svíčkový graf patří dnes k nejpůvodnějším grafickým metodám technické analýzy díky své jasnosti, jednoduchosti a čitelnosti. Svíčka zobrazuje klíčové ceny (otevírací, zavírací, nejvyšší a nejnižší) za danou obchodní periodu. Za vznikem těchto svíček stojí japonský obchodník s rýží Munehisa Homma. Obrázek č.22 zobrazuje popis svíček. Svíčka vlevo je býčí a svíčka vpravo je medvědí³⁶:

zdroj: fxstreet.cz

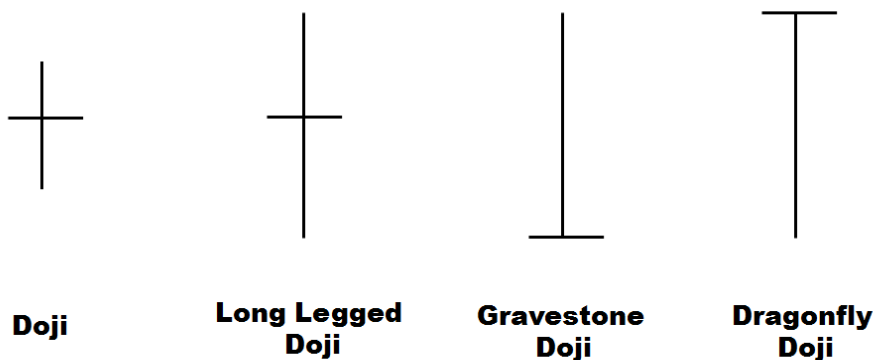
Doji

Doji je jeden z nejdůležitějších svíčkových signálů. Vytvoří se za předpokladu, že jsou otevírací a zavírací cena shodné. Způsobuje to fakt, že jsou býci a medvědi nerozhodní.

³⁶ Nejvýznamnější svíčkové formace I *Fxstreet.cz* [online] <http://www.fxstreet.cz/nejvyznamnejsi-svickove-formace--cast-i.html>

V průběhu daného časového rámce se trh vydá na obě strany a uzavře na stejné či velmi blízké hodnotě jako dříve otevřel. Rozpoznává se několik variant doji svíčky.³⁷

Obrázek 23: Typy doji

zdroj: fxstreet.cz

Všechny varianty doji svíčky mají společný znak, že otevírací a uzavírací cena jsou na stejné či podobné úrovni. Gravestone doji a Dragonfly doji se podobají formaci pin bar.

3.2.4.1 Býčí formace

Pin Bar

Jedná se o býčí formaci podobnou formaci „kladivo“ ovšem tato formace je tvořena třemi svíčkami. Býčí Pin Bar má mnohem přísnější pravidla, a proto je tato formace mnohem úspěšnější. Správně vytvořená formace musí mít několik znaků³⁸:

1. Otevření i uzavření svíčky musí proběhnout uvnitř předchozí svíčky.

³⁷ HARTMAN, O., Začínáme na burze: Jak uspět při obchodování na finančních trzích: akcie komodity forex, s. 82

³⁸ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 75

2. Pin Bar musí mít velký stín a vyčínávat pod okolní svíčky.
3. Ideálně uzavřít poblíž minima předchozí svíčky.

Obrázek 24 Pin Bar

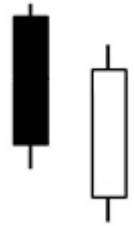

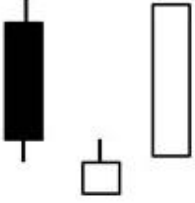
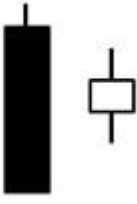
zdroj: vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje další důležité formace pro tuto práci.

Tabulka 1 Býčí formace

Název ³⁹	Popis ³⁹	Ukázka
Long white line (dlouhá bílá čára)	Klasická býčí formace, kdy je otevírací cena hluboko pod uzavírací cenou. Jedná se o časové období, kdy byli kupci podstatně silnější než prodejci.	
Hammer (kladivo)	Jedná se o formaci, která se většinou tvoří po výraznějších downtrendech. Často je k vidění na dně downtrendu. Svíčka by měla mít stín alespoň 2x delší než je tělo svíčky.	

³⁹ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 75

<p>Piercing line</p>	<p>Předchozí svíčka je dlouhá černá pokračující v downtrendu. Následující svíčka je dlouhá bílá, která jde proti downtrendu. Současná svíčka zavírá „v těle“ nad středem předcházející svíčky. Tato formace je býčí a značí obrat.</p>	
<p>Bullish engulfing lines (býčí pohlcení)</p>	<p>Současná svíčka musí pohltnout předchozí černou svíčku. Předchozí svíčka pokračovala v downtrendu a současná svíčka znamená obrat trendu. Pro tuto formaci se také vyskytuje název „outside bar“.</p>	
<p>Morning star (ranní hvězda)</p>	<p>Tělo první svíčky je vždy černé. Prostřední svíčka otevírá gapem, který je v průběhu vyplněn a indikuje možný obrat trendu. Tato formace je býčí a potvrzuje je třetí svíčka, která je bílá.</p>	
<p>Býčí harami</p>	<p>V tomto případě barva předchozí svíčky nehraje roli, ovšem silnější formace je když je předchozí svíčka černá. Současná svíčka má krátké tělo a je celá uvnitř předchozí svíčky. Pro potvrzení formace musí třetí svíčka uzavřít mimo první svíčku. Tato formace se také nazývá „Inside bar“</p>	

zdroj obrázků: vlastní zpracování

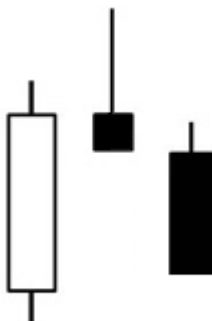
3.2.4.2 Medvědí formace

Medvědí pin bar

Jedná se o formaci podobnou formaci shooting star. Stejně jako u býčího pin baru má i medvědí pravidla, která jsou důležitá pro jeho platnost.⁴⁰

1. Otevření a uzavření druhé svíčky musí proběhnout uvnitř předchozí svíčky.
2. Druhá svíčka musí mít dlouhý stín a vyčnívat nad ostatní svíčky.
3. Ideálně uzavře u maxim první svíčky.

Obrázek 25 Medvědí Pin Bar

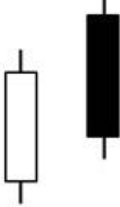
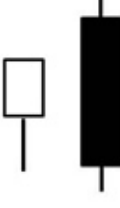
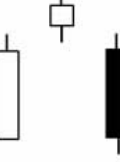
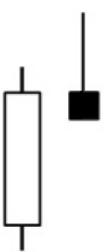
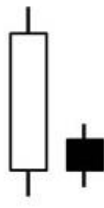

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 Další medvědí svíčkové formace

Název ⁴⁰	Popis ⁴⁰	Ukázka
Long black line (dlouhá černá čára)	Medvědí formace, který naznačuje medvědí trend. Černé tělo v krátkými nebo žádnými stíny, kde otevírací cena je výrazně nad zavírací cenou značící větší sílu prodejců za dané časové období.	

⁴⁰ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 79

Hanging man (oběšenec)	Formace, kterou tvoří jedna svíčka a barva jejího těla není důležitá. Svíčka by měla mít stín alespoň 2x nebo delší než je tělo. Vyskytuje se po výrazném uptrendu.	
Dark cloud cover (tmavý mrak)	Medvědí formace, kdy předchozí svíčka je bílá pokračující v uptrendu. Současná svíčka je černá s otevírací cenou vysoko nad high předcházející svíčky. Současná svíčka uzavírá v těle pod 50% těla předcházející svíčky.	
Bearish engulfing lines (medvědí pohlcení)	Formace, která se objevuje po výrazném uptrendu. Předchozí svíčka je bílá s uptrendem a současná svíčka je černá a pohlcuje celou předchozí svíčku. Pro tuto formaci se také používá název „outside bar“	
Evening star (večerní hvězda)	Formace, která naznačuje možný vrchol. První svíčka je vždy bílá, druhá otevírá gapem a svíčka je bílá. Současná svíčka je vždy černá s tím, že to bývají často dlouhé svíčky, ale není to pravidlem.	
Shooting star (padající hvězda)	Tato formace předznamenává krátkodobé otočení trendu (korekci), když se objeví v uptrendu. Stín by měl být alespoň 2x delší než je tělo svíčky a je vhodné si počkat na další potvrzující svíčku. Pod černou svíčkou by neměl být žádný nebo velmi malý stín.	
Medvědí harami	Barva předchozí svíčky je irrelevantní, ovšem je lepší, když je svíčka bílá. Současná svíčka je celá uvnitř předchozí svíčky a je lepší si počkat na další potvrzující svíčku. Jiný název pro tuto formaci je inside bar.	

zdroj obrázků: vlastní zpracování

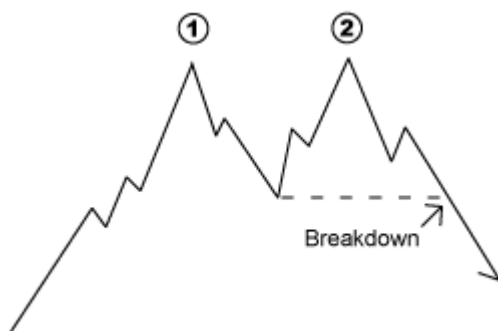
3.2.4.3 Grafické vzory a formace

Ceny v grafech se nepohybují jedním směrem, ale pohybují se tak, že tvoří grafické formace, kterých mohou tradeři využívat. Ze studií a sledování historie vyplynulo, že se tyto formace opakují a mají jinou vypovídací hodnotu. V této kapitole je popsáno několik formací, které cena může vytvořit.

Dvojitý vrchol (Double top)

Dvojité vrcholy jsou v podstatě dva po sobě jdoucí vrcholy, které jsou na stejné cenové hladině. Dvojité vrcholy a dvojitá dna se na grafech vyskytují velmi často na všech možných obchodních pásmech. Mohou je tedy využít jak intradenní, tak dlouhodobí tradeři. Pro potvrzení dvojitého vrcholu mohou sloužit některé svíčkové formace popsané v minulé kapitole.⁴¹

Obrázek 26 Formace Dvojitý vrchol

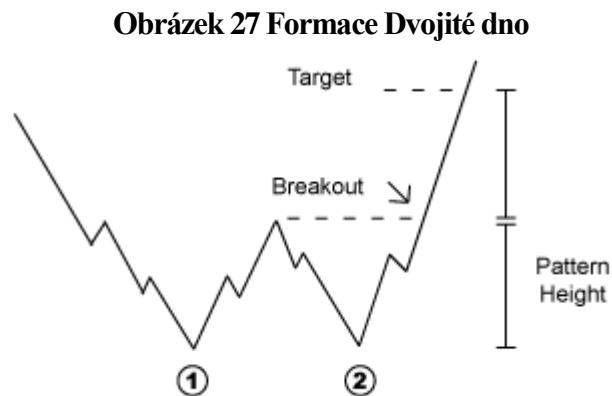

zdroj: investopedia.com

⁴¹ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s.171

Dvojité dno (Double bottom)

Dvojité dno je téměř stejná formace jako Dvojitý vrchol, kde Dvojité dno se tvoří na supportu a Dvojitý vrchol na resistenci.⁴¹

zdroj: investopedia.com

Na obrázku je popsáno, kde by se podle pravidel této formace mělo vstoupit do long pozice (breakout), a kde by měl obchodník svou pozici uzavřít (target).

Hlava a ramena (Head and shoulders)

Hlava a ramena je formace, která se vyskytuje na konci dlouhodobých uptrendů. Tvoří ji vrchol rameno (shoulder), poté následuje vyšší vrchol hlava (head) a nakonec další nižší vrchol rameno (shoulder). Neckline se zakresluje na nejnižších dvou bodech hlavy. Jelikož je to formace na konci uptrendů používá se pro vstup do short obchodů.⁴²

⁴² HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s.175

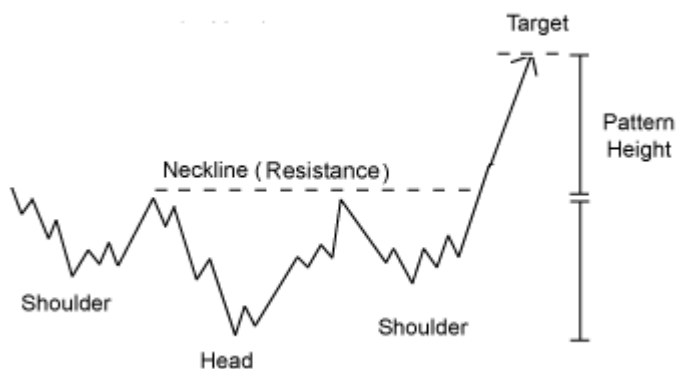
Obrázek 28 Formace Hlava a ramena

zdroj: minyanville.com

Převrácená varianta se stejnými pravidly je formace Převrácená hlava a ramen. Platí tu stejná pravidla, ovšem vyskytuje se na konci downtrendů a používá se pro vstup do long obchodů s targetem ve stejné vzdálenosti jako je neckline od hlavy.⁴³

Obrázek 29 Formace převrácená Hlava a ramena

zdroj: minyanville.com

⁴³ HARTMAN, O., cit. 51, s 177

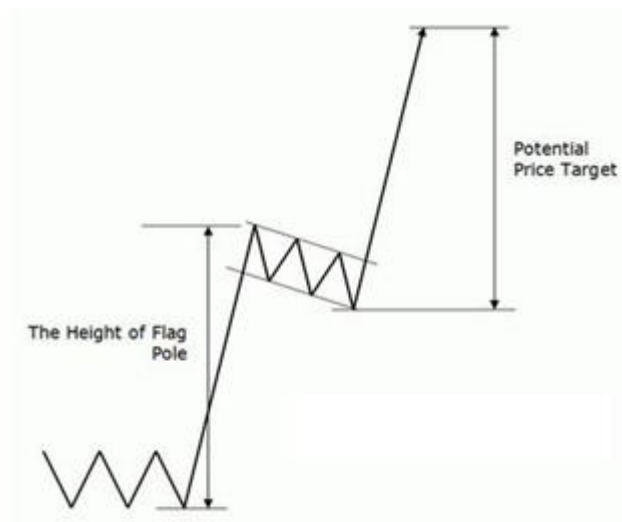
Vlajky (Flags)

Vlajky se tvoří ve velmi silných trendech a jsou to korekce, kdy při proražení dávají signál k pokračování trendu. Název je odvozen od toho, jak vypadají na technickém grafu. Jsou tvořeny pouze několika málo svíčkami v malém rozsahu.⁴⁴

Uptrend vlajka

V rostoucím trendu se vytvoří formace, která směřuje dolů a zakreslují se čáry spojující nízké (lows) a vysoké (highs) ceny.

Obrázek 30 Formace Vlajka uptrend

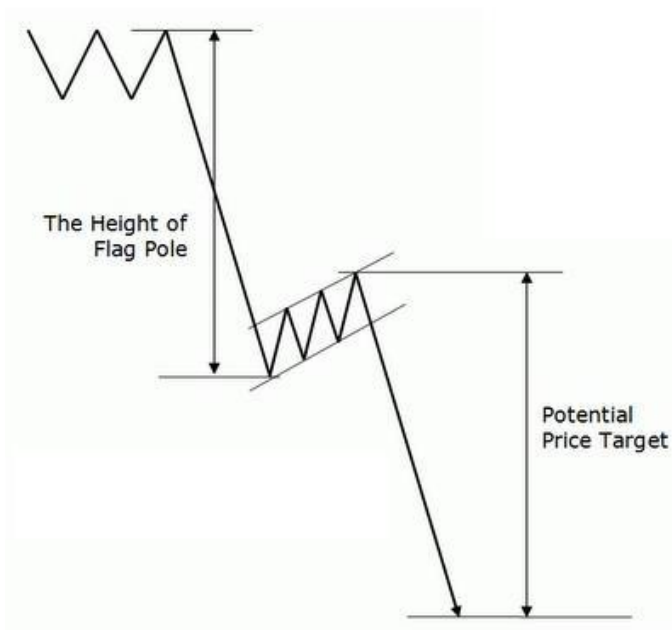

zdroj: istockanalyst.com

⁴⁴ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 179

V silném downtrendu je to pravý opak, kdy se vytvoří krátká korekce proti směru trendu.

Obrázek 31 Formace Vlajka downtrend

zdroj: istockanalyst.com

Trojúhelníky (Triangles)

V technické analýze se rozeznávají tři druhy trojúhelníků:

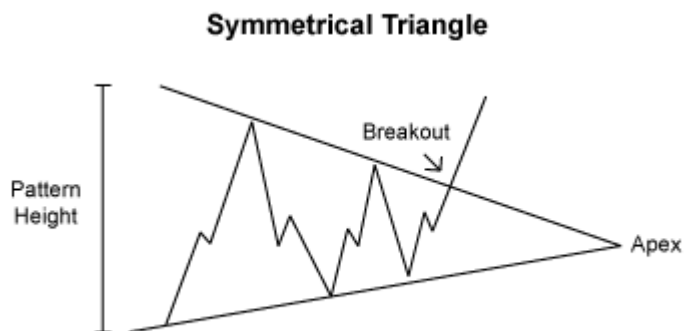
- Symetrický
- Rostoucí
- Klesající

Symetrický trojúhelník

Symetrický trojúhelník vzniká tím, že se cena pohybuje nahoru a dolů, přičemž směřuje k jednomu bodu. Cena osciluje stále v menším rozsahu, až dosáhne rozhodujícího bodu, kdy cena formaci prorazí a dále obchodníci tlačí cenu směrem proražení. Pokud cena pokračuje

v trendu tak v uptrendu prorazí nahoru a pokud nepokračuje, značí symetrický trojúhelník obrat trendu.⁴⁵

Obrázek 32 Formace Symetrický trojúhelník

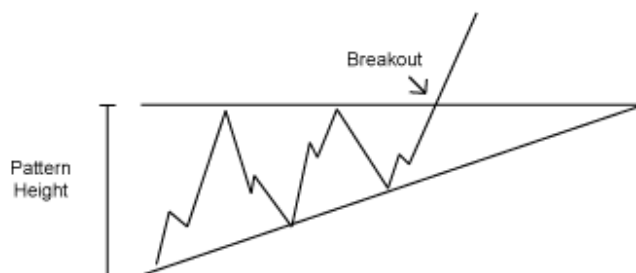

zdroj: investopedia.com

Rostoucí trojúhelník

Rostoucí trojúhelník se vyznačuje tím, že cena není schopna prorazit skrze cenovou hranici high. Zakresluje se pomocí horizontální čáry (resistence) u high cen a šikmou stoupající cenou u low cen. Rostoucí trojúhelník se může objevit v uptrendu i downtrendu. V uptrendu je to většinou pokračující formace a v downtrendu je to formace obratu trendu.⁴⁶

Obrázek 33 Formace Rostoucí trojúhelník

zdroj: investopedia.com

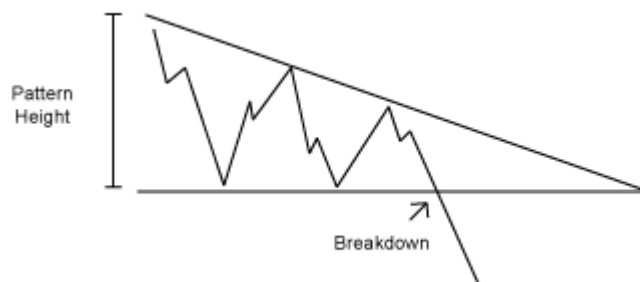
⁴⁵ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 181

⁴⁶ HARTMAN, O., Jak se stát forexovým obchodníkem, s. 183

Klesající trojúhelník

Klesající trojúhelník je stejná formace, která se ovšem tvoří na supportu a šikmou čarou se spojující sérii klesajících high cen. Tady také platí, že když se objeví v downtrendu je to většinou pokračující formace a když v uptrendu tak formace obratu trendu.⁴⁷

Obrázek 34 Formace Klesající trojúhelník

zdroj: investopedia.com

⁴⁷ HARTMAN, O., cit. 59, s. 185

4 Praktická část

Teoretická část práce vyložila principy technické analýzy a praktická část má za úkol zhodnotit obchodování pomocí techniky price action a získat doporučení pro vyšší profitabilitu systému na devizovém trhu. Na začátku praktické části budou charakterizovány dva obchodní systémy založené na svíčkových formacích, které byly aplikovány na realizované obchody a v druhé části budou tyto obchody rozebrány a zhodnoceny z čehož vyloučeno doporučení pro zlepšení profitability systému a minimalizaci ztrátových obchodů.

Oba obchodní systémy používají část technické analýzy, která se nazývá price action neboli obchodování především podle ceny, která se zobrazuje do grafů. Informace z grafů poté slouží k tomu, aby mohl trader své obchody plánovat. Plánuje se, kdy se vstoupí do obchodu, kam se nastaví S/L a kam se umístí T/P. Další společnou vlastností, kterou mají oba obchodní systémy je to, že se obchodují na denních (daily) a 4hodinových (H4) grafech.

4.1 Obchodní systém I

Obchodní systém I je založen na použití svíčkové formace Pin bar (v práci se také bude označovat jako PB). Není důležité, zda se jedná o medvědí či býčí Pin bar, oba fungují stejně za splnění podmínek, které byly popsány v teoretické části. Jedná se o 3 podmínky:

- otevření i uzavření svíčky musí proběhnout uvnitř předchozí svíčky.
- pin bar musí mít velký stín a vyčnívat pod okolní svíčky.
- ideálně uzavřít poblíž minima předchozí svíčky.

Obchodní systém I má dvě velmi podobné varianty, které jsou ovšem ve výsledku jinak ziskové. První varianta je, že vstup do obchodu (entry) je nad vytvořeným Pin barem, kdy se považuje formace za dokončenou a jedná se o potvrzení celé formace. Níže je reálný příklad pin baru, který je potvrzen a obchodník tedy vstupuje do obchodu.

Obrázek 35 Vstup do obchodu

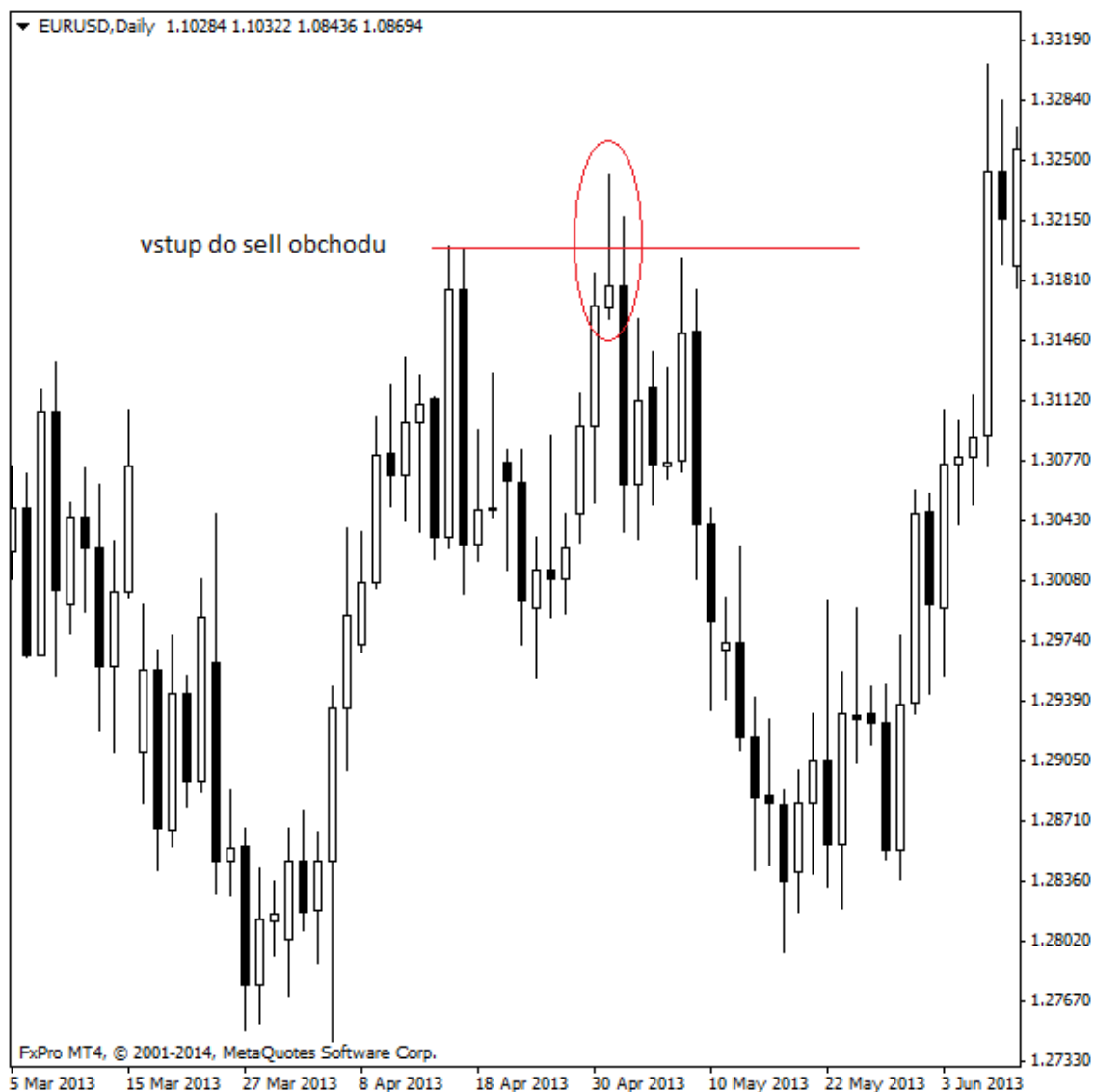

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Na obrázku výše je označen Pin bar, který je umístěn na konci downtrendu a značí obrat trendu. Platnost této formace nastala, když se cena dostala nad tento pin bar a poté dále pokračovala vzhůru. Cena, která značila horní hranici svíčky, byla tedy cenou, při které obchodník vstoupil do obchodu.

Druhá (agresivnější) varianta tohoto systému využívá toho, že cena následující den pokračuje proti o den dříve vytvořenému PB a obchodník dostane lepší vstupní cenu, která mu umožní použít menší S/L. Na obrázku níže je vidět ukázka toho, kdy obchodník této skutečnosti využil.

Obrázek 36 Agresivní varianta vstupu do obchodu

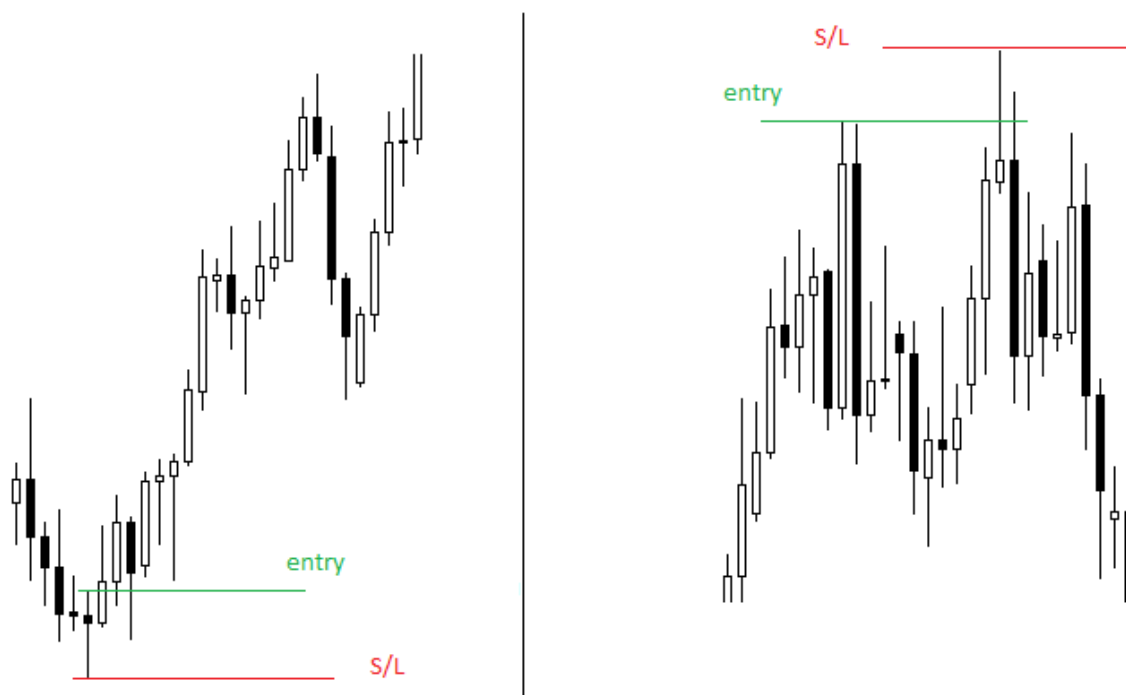
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Na tomto obrázku je vidět, že trh vytvořil nejen formaci PB, ale i formaci Dvojitý vrchol. Zde bylo využito pro vstup do obchodu zpětného pohybu (retracementu), který se vytvořil následující den po utvoření PB a potvrzení celého PB nastalo po jeho překonání směrem dolů. Tento typ vstupu do obchodů je mnohem agresivnější s vyšším RRR a menším S/L a menší úspěšností.

Pozice S/L

Pozice S/L by měla být tam, kde už trader není ochoten snášet dále svou ztrátu a obchod se uzavře. Také by ovšem měl být S/L v dostatečné vzdálenosti, aby se obchod neuzavřel při zpětném pohybu. U obchodního systému I využívajícího PB je umístění S/L u většiny obchodů velmi snadné a zřetelné. Mohou ovšem nastat případy, kdy je potřeba více promýšlet jeho umístění.

Obrázek 37 Umístění S/L

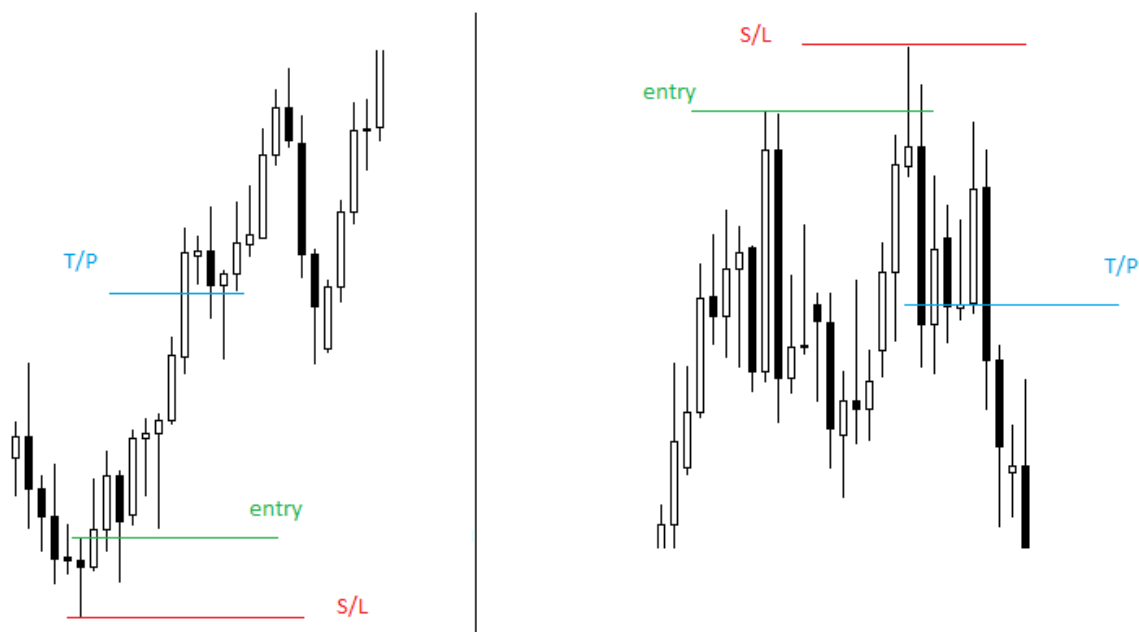
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Z tohoto obrázku je jasné, že se S/L umísťuje nad/pod utvořený PB podle strategie Obchodního systému I. Jedná se o velmi logické umístění a v případě nečekaných událostí by obchodníkovi byl uzavřen obchod s touto minimální ztrátou.

Pozice T/P a RRR

Umístování T/P je u Obchodního systému I určeno tak, aby bylo dosaženo minimálně 1:3 RRR. T/P je ve vzdálenosti 3x velikost S/L. Výhodnost této podmínky spočívá v tom, že je systém ziskový, i když trader provede více ztrátových obchodů než ziskových.

Obrázek 38 Umístění T/P

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

V místech označených T/P je tedy obchod uzavřen u Obchodního systému I s RRR 1:3.

Shrnutí pravidel Obchodního systému I:

1. Utvoření svíčkové formace PB (min. 2x delší stín než je tělo svíčky)
2. Umístění S/L na spodní hranici PB (v případě buy obchodu)
3. Vstup do obchodu na horní hranici PB či při zpětném pohybu
4. Umístění T/P na trojnásobnou vzdálenost od vstupu do obchodu než je S/L

4.2 Obchodní systém II

Obchodní systém II je založen na svíčkové formaci Inside bar (IB), která se také jako všechny ostatní vyskytuje jak v rostoucím, tak klesajícím trendu. Podmínky pro platnost IB jsou jednoduché. Hlavní svíčka (tzv. mother bar - MB) je velký pohyb a následující svíčka je uvnitř hlavní svíčky a nepřesahuje nad high a pod low svíčky. Obchodování na základě MB se používá s trendem.

Obrázek 39 Vstup do obchodu

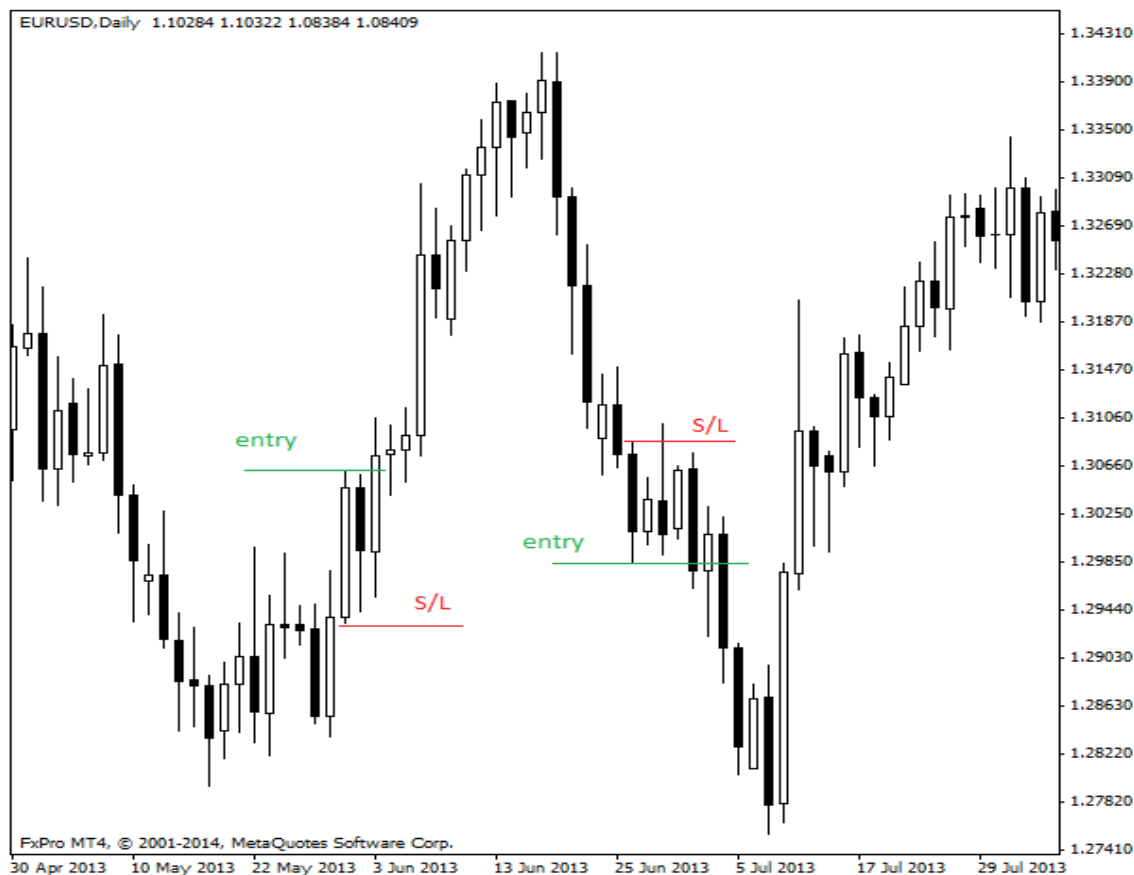
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Na tomto příkladu reálného denního grafu EUR/USD jsou vidět dvě vytvořené formace IB v období červen – červenec 2013. Označení pro vstup do obchodu je na hranici hlavní svíčky. U prvního obchodu se jedná o vstup nad MB a u druhého obchodu sell je to dole pod svíčkou.

Pozice S/L

Umístování S/L u Obchodního systému II je více konzervativní a poskytuje trhu větší prostor pro pohyby. Podle pravidel systému se S/L umísťuje na hranici MB. U buy obchodu je to spodní hranice a u sell obchodu je to horní hranice.

Obrázek 40 Umístění S/L

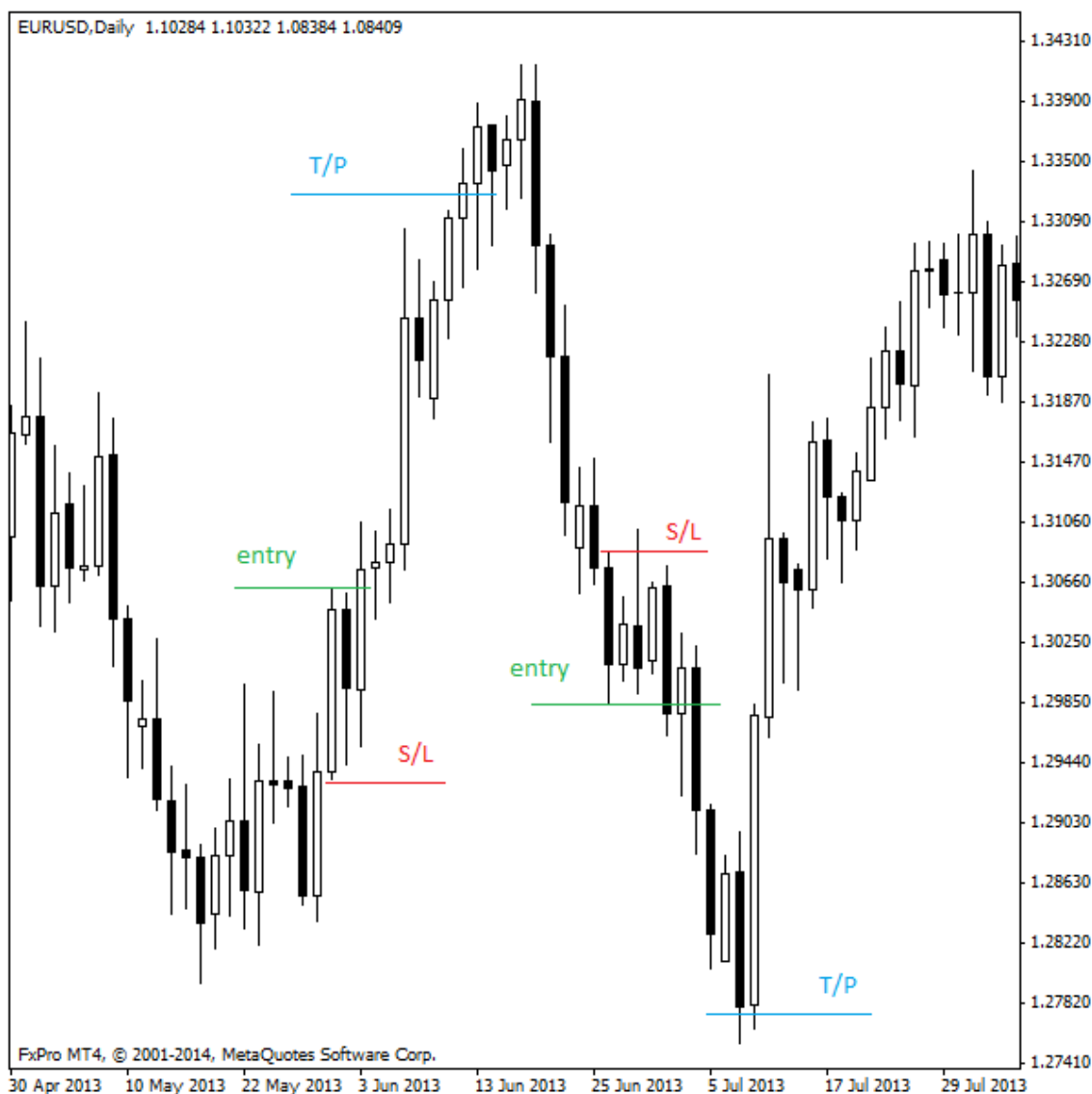
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Z obrázku je tedy jasné, kam se S/L umísťuje. U druhého obchodu se ukázalo vhodné vstoupit do obchodu až na hranici MB, protože pokud by se vstoupilo dříve, tak následující svíčka vytvořila high nad high MB svíčky.

Pozice T/P a RRR

U obchodního systému II je RRR 1:2. To znamená, že vzdálenost T/P od vstupu do obchodu je dvakrát větší než vzdálenost S/L od entry. RRR je u tohoto systému menší z důvodu, že S/L je ve větší vzdálenosti od vstupu do obchodu, a kdyby bylo RRR 1:3, tak se trh dostane k T/P pouze ve velmi málo případech což by znamenalo zbytečné ztráty.

Obrázek 41 Umístění T/P

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Shrnutí pravidel Obchodního systému II:

1. Trh vytvoří hlavní svíčku (MB) a následující svíčka (IB) nepřekonává low ani high MB
2. S/L se umísťuje pod hranici MB v případě buy obchodu (u sell se umísťuje nad MB)
3. Vstup do obchodu je na hranici high hlavní svíčky
4. T/P je ve dvojnásobné vzdálenosti než je S/L od entry v opačném směru.

Hranice ziskovosti obou systémů je alfa a omegou toho zda je vhodné je využívat pro živé obchodování. Pro účel ziskovosti i při více ztrátových obchodech než je těch ziskových slouží poměr RRR (risk reward ratio), který byl popsán v základních pojmech. Teoretická ziskovost Obchodního systému I je při 25 % úspěšných obchodů z celkového počtu uzavřených obchodů. U obchodního systému II je potřeba minimálně 33,4 % úspěšných obchodů. Následující tabulka ukazuje, že toto pravidlo platí a menší počet ziskových obchodů neznamená ztrátové obchodování.

Tabulka 3 Uskutečněné obchody

Obchodní systém I		Obchodní systém II	
obchod	zisk/ztráta	obchod	zisk/ztráta
1	-100	1	-100
2	300	2	-100
3	-100	3	-100
4	-100	4	200
5	-100	5	200
6	300	6	-100
7	300	7	200
8	-100	8	200
9	-100	9	-100
10	-100	10	-100
suma	200		200

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka obchodního systému I ukazuje, že při 3 úspěšných obchodech z 10 a ostatních ztrátových je celkový zisk za tuto sérii 200 jednotek. Podobné výsledky má Obchodní systém II, který má 4 úspěšné obchody a ostatní ztrátové a celkem zisk 200 jednotek. Tento příklad ukazuje úspěšnost systému I 30 % resp. 40 %. Pokud by úspěšnost klesla pod uvedené hranice nad tabulkou, tak obchodní systémy skončí ve ztrátě.

4.3 Realizované obchody na základě obchodování systémů I a II

Pro potřeby této práce bylo vybráno deset uskutečněných obchodů u každého z obchodních systémů. Tento vzorek je dostačující a poskytuje úplnou ukázkou aplikace obou systémů na denním grafu měnového páru EUR/USD. Dále budou tyto obchody rozebrány, kdy se uskutečnily, s jakými výsledky a z toho vyplynou doporučení, která by měla zvýšit ziskovost obou obchodních systémů. Následuje deset obchodů založených na Obchodním systému I. Obchod je identifikován podle data, kdy se dokončil signál PB dále podle hodnot, na kterých se prováděli vstupy či výstupy do obchodů, zda byl obchod ziskový či ztrátový a poté je obchod zakreslen do grafu. Na grafech je označen vstup do obchodu (entry), dále je označen stop loss (S/L) a pokud by obchod ziskový, tak byl vyznačen i take profit, který se podle obchodního systému I nachází ve vzdálenosti 3x S/L od vstupu do obchodu.

Obchodní systém I

1. Obchod 22.8.2013 – 29.8.2013 (ztráta)

První obchod se vytvořil po mírném vzrůstu měnového páru EUR/USD, který dále následoval IB a PB, jelikož se vytvořil PB splňující všechny kritéria, obchodník nastavil svůj vstup do obchodu na hranici 1,33711 a S/L na hranici 1,32937. Jelikož jsou všechny obchody na denním grafu, tak hned druhý den byl tento vstup aktivován a obchodník se dostal do obchodu. Poté trh znovu vytvořil IB a následující den PB nespĺňující pravidla. Dne 28.8.2013 se trh propadl a další dny pokračoval v pádu a obchodníkovi se uzavřel obchod na hranici S/L. Z analytického hlediska bylo vše provedeno správně, pouze trh šel proti obchodníkovi.

Obrázek 42 Obchod č. 1

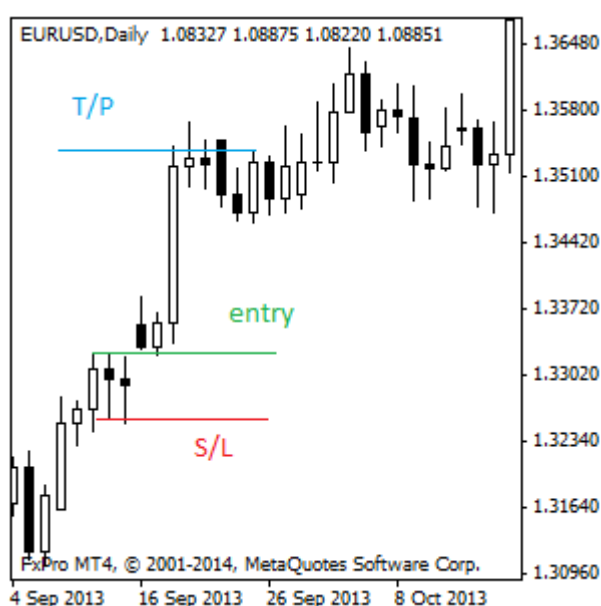

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

2. Obchod 12.9.2013 – 18.9.2013 (zisk)

Druhá formace se utvořila 12.9.2013. Na měnovém páru se vytvořil PB, který byl zároveň IB. U tohoto obchodu je důležité to, že byl vstup do obchodu (1,33222) aktivován až 17.9.2013 a obchodník se tedy vyhnul ztrátě, která by následovala další den, protože svíčka 13.9.2013 zasahuje pod nastavený S/L(1,32553). Díky této neútočné variantě vstupu se obchodník ochránil a den po vstupu obchod dosáhl vytyčeného T/P (1,35362). V tomto případě prostor pro umístění T/P na vyšších hodnotách nebyl, jak se následně ukázalo.

Obrázek 43 Obchod č. 2

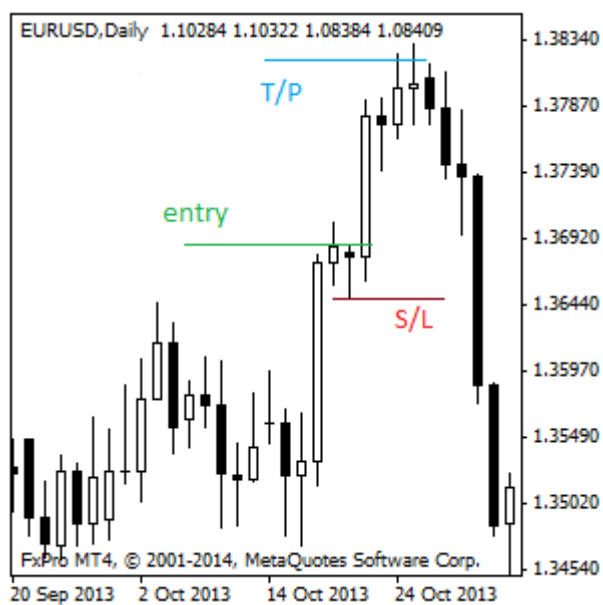
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

3. Obchod 21.10.2013 – 24.10.2013 (zisk)

Obchod ze dne 21.10.2013 je zajímavý tím, že se udal po velkém pohybu 2 dny předem a poté se trh vrátil na hodnoty, na kterých osciloval, před tímto velkým pohybem. PB odpovídá všem pravidlům, proto byl nastaven vstup do obchodu na hodnotu 1,36871 a S/L na 1,36505. Následující den po malém zpětném pohybu trh vystoupal o přibližně 100 pipů. T/P byl nastaven ve vzdálenosti 3x S/L na hodnotě 1,37969 a chybělo několik pipů k jeho dosažení. T/P byl aktivován 24.10.2013, dříve než trh o několik dní později spadl na hodnoty kolem 1,34752. Zde je vidět důležitost nastavení T/P při aktivaci entry. Pokud by obchodník

uzavíral ziskové obchody ručně, tak by se mohlo stát, že by chtěl více než by mu trh v tomto případě mohl dát.

Obrázek 44 Obchod č. 3

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

4. Obchod 13.1.2014 – 15.1.2014 (ztráta)

Čtvrtý obchod se provedl po vytvoření PB 13.1.2014. PB znovu splňoval pravidla, která jsou popsána výše, ovšem poté došlo k aktivování vstupu do obchodu a po 15.1.2013 trh spadl až na hodnoty kolem 1,35222. V tomto případě PB nepodporuje žádná další formace price action. Tento obchod je příkladem jaké PB by se neměly obchodovat, jelikož mají malou úspěšnost. V některých případech nedojde k aktivování entry, takže obchodník neskončí ve ztrátě, ale je lepší se těmito formacím, kdy po velkém pohybu vzhůru následuje PB, vyhnout.

Obrázek 45 Obchod č. 4

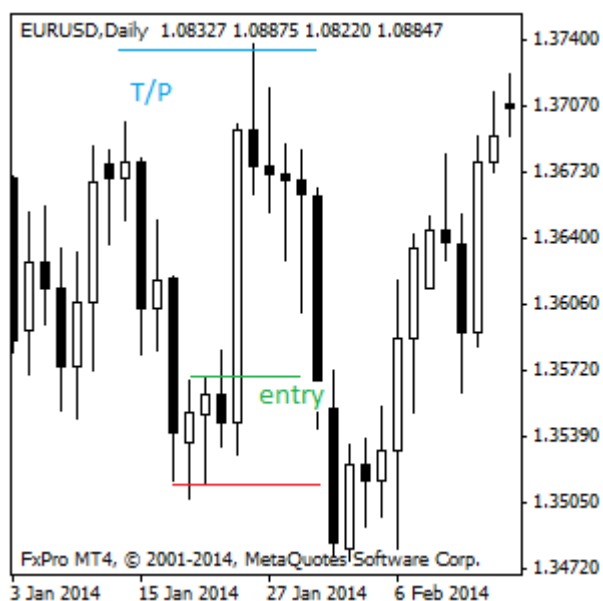
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

5. Obchod 21.1.2014 – 24.1.2014 (zisk)

U tohoto obchodu je nejdůležitější, že obchodník dodržel pravidla PB, protože o den dříve než se vytvořil PB, který byl validní, se vytvořila svíčka podobná doji/PB, kterou by si mohli někteří obchodníci vyložit jako PB. Trh vytvořil tři dny po sobě low kolem 1,35414 ale vždy pak uzavřel denní svíčku na vyšších hodnotách, což značí obrat nebo neochotu obchodníků jít pod tuto hranici. Platný PB se vytvořil 21.1.2014, obchodník tedy nastavil entry na horní hranici PB a S/L na dolní hranici PB. Trh se poté odrazil od spodní hranice range (obchodního pásma) a pokračoval vzhůru, kde dosáhl nastaveného T/P. Na horní hranici

obchodního pásma se také vytvořily high, která pokračovala v dalších dnech poklesem zpět na dolní hranici range.

Obrázek 46 Obchod č. 5

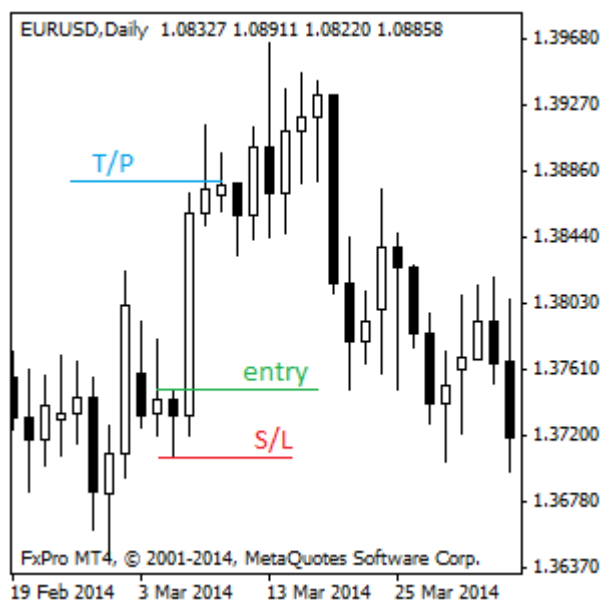
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

6. *Obchod 5.3.2014 7.3.2014 (zisk)*

Pin Bar, který se utvořil 5.3.2014 nesplňuje pravidla o délce stínu, ale obchodník tento PB zhodnotil, jako vhodný pro vstup do obchodu což se nakonec ukázalo jako správné rozhodnutí. Obchodník zde nedodržel pravidla, protože tento PB zasahuje pod minima předchozích dní, ale uzavírá nad nimi. Entry (1,37533) proběhlo na horní hranici PB a S/L byl dle pravidel umístěn na spodní hranici PB. T/P byl zasažen o den později. Dlouhá bílá svíčka byla podpořena dobrými daty z eurozóny, které napomohly k posunu o 140 bodů za jediný den.

T/P, byl nastaven podle pravidel a ani nebylo logické chtít vyšší zisk, protože trh další den vytvořil PB, nesplňující pravidla, který byl sice dále překonán ale v nejbližších dnech se trh vydal ke spodní hranici obchodního pásma.

Obrázek 47 Obchod č. 6

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

7. Obchod 15.5.2014 – 21.5.2014 (ztráta)

Toto je příklad ztrátového obchodu, který sice obsahuje PB splňující pravidla ovšem obchod je otevřen proti krátkodobému trendu, což ve výsledku znamenalo ztrátový obchod. Tento poznatek je dále rozepsán v doporučeních pro vylepšení obchodního systému I. Vstup do obchodu byl nastaven na horní hranici a byl malým horním stínem aktivován, poté byl obchodník několik dní na hranici nulové ztráty a zisku, než se trh vydal níže a byl aktivován S/L a obchodník si zapsal ztrátu. O několik dní později se opět vytvořil PB, který ovšem nespĺňoval pravidla a proto ho obchodník ignoroval.

Obrázek 48 Obchod č. 7

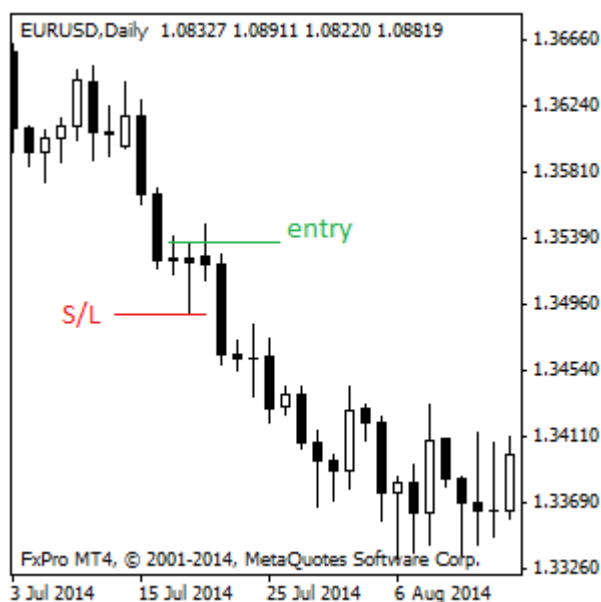

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

8. Obchod 18.7.2014 – 22.7.2014 (ztráta)

U tohoto obchodu je stejná chyba, jako byla uskutečněna u předchozího obchodu. Jedná se o vstup proti trendu, který se utvořil rychlým poklesem trhu. PB zde splňuje všechna pravidla, ovšem následuje po propadu evropské měny způsobené špatnými daty z eurozóny dva dny předtím. Jelikož obchodník obchoduje dle fundamentů, tak si zapsal, že obchodování proti trendu (střednědobému i dlouhodobému) nefunguje. Ziskové obchody byly uzavřeny proti krátkodobému trendu, který se utvořil v obchodním pásmu u obchodů výše.

Obrázek 49 Obchod č. 8

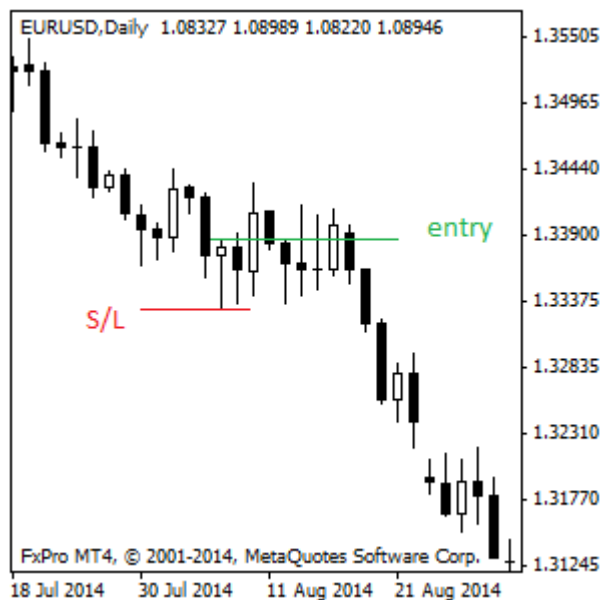
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

9. Obchod 6.8.2014 – 19.8.2014 (ztráta)

Další prázdninový obchod skončil ve ztráta, i když to chvíli vypadalo na obrat střednědobého trendu, kdy se nejdříve vytvořil PB, který byl označen jako platný a o dva dny později byl vstup do obchodu aktivován. Další dny trh obchodoval v úzkém pásmu a vytvořil několik IB a PB a poté pokračoval proti otevřené pozici obchodníka v nastoleném trendu.

Obchodování v srpnu je méně volatilní, protože většina institucionálních obchodníků je méně aktivních na trzích. PB byl vytvořen 6.8.2014 a skončil tedy ve ztrátě.

Obrázek 50 Obchod č. 9

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

10. Obchod 13.8.2014 – 29.8.2014 (zisk)

Poslední obchod založený na Obchodním systému I, je byl proveden o několik dní později, než obchod č.9. Pátý den po předchozím obchodu se vytvořil další PB, který byl ovšem s trendem a obchodník nastavil entry a S/L dle pravidel OS I. Kolidovaly tu dva obchody, které měly téměř shodný vstup do obchodu s S/L druhého obchodu. Bylo tedy na rozhodnutí obchodníka zda předchozí obchod neuzavřít než se otevře tento desátý obchod. Trader postupoval podle pravidel a nakonec tedy došlo k aktivování sell obchodu, který skončil v zisku a pokryl ztrátu předchozího obchodu.

Obrázek 51 Obchod č. 10

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

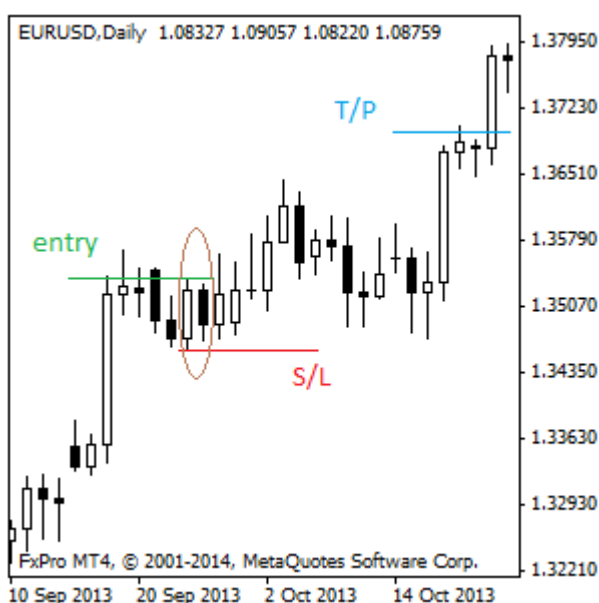
Bylo prezentováno deset obchodů uzavřených od 22.8.2013 do 29.8.14. Jedná se o pět ziskových a pět ztrátových obchodů, které používaly Obchodní systém I a vstupovalo se do obchodů na hranici vytvořeného PB. Společným znakem většiny ztrátových obchodů bylo špatné posouzení umístění formace PB což vedlo ke ztrátě, která byla omezena na délku PB, tedy minimální ztráta dle Obchodního systému I. V případě obchodu č. 4 ze 13.1.2014 byla špatně posouzena formace, protože se nejedná o formaci PB ale o formaci medvědí. Obchody č. 7, 8 a 9 mají jednu společnou chybu, která se lehce přehlédne, pokud obchodník sleduje více časových rámců. Tyto tři obchody jsou otevřeny proti směru trendu, což se v tradingu přirovnává k pokus o zastavení rozjetého vlaku. Toto je velmi důležitý poznatek pro budoucí obchodování podle Obchodního systému I. Velká neúspěšnost je při obchodování proti směru trendu. Úspěšnost 50 % z 10 uzavřených obchodů pro tento systém zajistila zisk 1000 jednotek ($5 \cdot 300 - 5 \cdot 100 = 1000$). Pokud by se obchodník vyvaroval výše zmíněných chyb, mohla tato úspěšnost být mnohem vyšší, avšak pořád je tento systém velmi ziskový.

Obchodní systém II

1. Obchod 25.9.2013 – 18.10.2014 (zisk)

První obchod u druhého obchodního systému této práce je z 25.9.2013. Rozhodnutí jakým směrem vstoupit do obchodu je na základě střednědobého trendu. V tomto případě je to uptrend. Po IB následuje další, který má horní stíny, které se ovšem neklasifikují jako obrat trendu. Nastavení vstupu do obchodu a S/L proběhlo dle daných pravidel Obchodního systému II, ovšem tento obchod trval 16 pracovních dní, než dosáhl na T/P. Byla tedy nutná velmi velká trpělivost obchodníka. Obchod poté skončil v zisku s RRR 1:2. Trh se dlouho pohyboval ve velmi úzkém pásmu, ve které se objevilo několik obchodních příležitostí, které ovšem nebyly ziskové.

Obrázek 52 Obchod č. 1

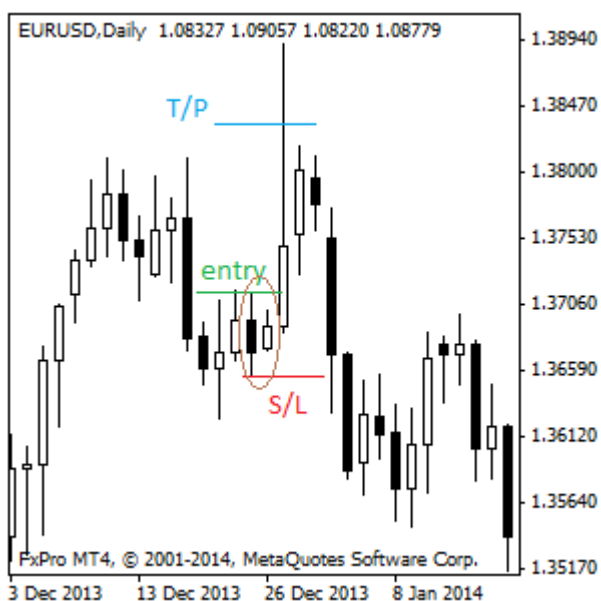
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

2. Obchod 24.12.2013 – 27.12.2013 (zisk)

U tohoto obchodu je střednědobý trend rostoucí a bylo využito několikadenního zpětného pohybu, který se vytvořil po sérii bílých uptrendových svíček. IB se vytvořil po doji svíče, která naznačuje nerozhodnost obchodníků, jakým směrem se trh vydá. Proto se tedy zvolil

obchod s trendem, který byl ziskový. Období Vánoc, kdy byl tento obchod uzavřen, je velmi rizikovým časem pro obchodování, protože trh bývá velmi nepředvídatelný. Po vánocích se vytvořila velká svíčka, která aktivovala T/P a poté se trh vrátil pod hranici resistance vytvořené kolem hranice 1,38. Obchod skončil v zisku, ale trh se na základě této velké svíčka obrátil a trend se změnil. Tyto svíčky, které mají velký rozsah, trh velmi často respektuje. Když se ovšem tento typ svíčky vytvoří proti silnému trendu, což bylo zmíněno výše, nebývá ve velkém procentě případů respektována a její obchodování končí ve ztrátě.

Obrázek 53 Obchod č. 2

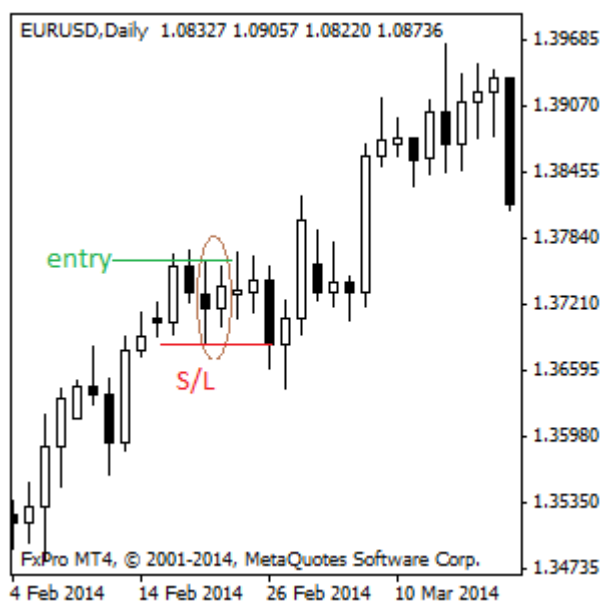

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

3. Obchod 20.2.2014 – 26.2.2014 (ztráta)

Ztrátový obchod č.3 byl proveden v jasném rostoucím trendu. O několik dní dříve se vytvořil zpětný pohyb s PB proti trendu, který nevyšel (tento obchod se neobchodoval). Poté následovalo pokračování trendu a IB, který byl vyhodnocen jako vhodný pro obchod. Trader tedy nastavil entry a S/L podle pravidel Obchodního systému II. Trh se posunul na hranici MB další den, kdy se aktivoval vstup do obchodu, ale zpětný pohyb nebyl dokončen touto formací a trh pokračoval proti obchodníkovi, až narazil na S/L a trader byl se ztrátou pryč z obchodu. U této formace IB jsou zřetelné stíny nad i pod tělem obou svíček tvořících tuto formaci. U minulého obchodu byla taky hlavní svíčka podobná doji, ovšem s větším tělem svíčky. V tomto případě jsou obě svíčky s velkými stíny a relativně malým tělem. To značí nerozhodnost trhu, který směrem se vydá. Pokud není v blízkosti resistance, tak by to mělo být nahoru ale jak bylo zmíněno výše zpětný pohyb nebyl dokončen.

Obrázek 54 Obchod č. 3

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

4. Obchod 20.3.2014 – 24.3.2014 (ztráta)

Ztrátový obchod č.4 má podobné znaky jako předchozí obchod. V tomto případě jsou těla svíček mnohem větší, ale stíny také zasahují daleko od těla svíčky. Trend zde není vůbec zřetelný a obchodník vstoupil do obchodu s krátkodobým trendem, což u IB není z předchozích zkušeností vhodná volba. Zajímavostí je, že u tohoto obchodu se dva dny po IB vytvořil PB, který nejdříve aktivoval vstup do obchodu a později tentýž den aktivoval i S/L. Dalším znakem proč nevstupovat do obchodu byla dlouhá černá svíčka. Po takto velkých pohybech je více pravděpodobný retracement než pokračování trendu. Březen 2014 zřetelně nebyl vhodným měsícem pro obchodování, neboť není zřetelný trend ani obchodní pásmo.

Obrázek 55 Obchod č. 4

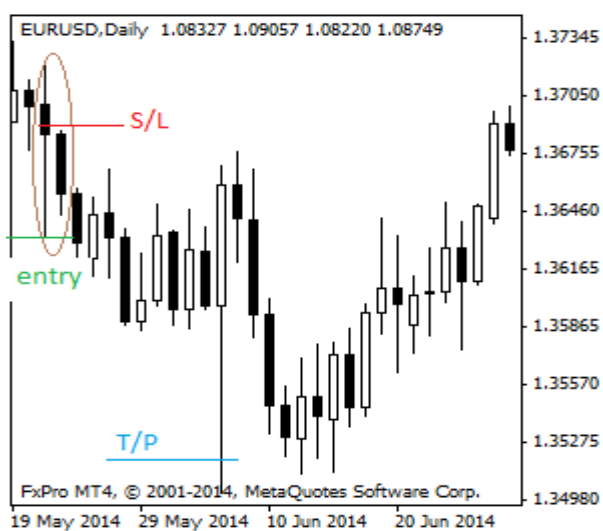
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

5. Obchod 21.5.2014 - 5.6.2014 (zisk)

U pátého obchodu se jednalo o klesající trend, proti kterému se vytvořil PB a následně IB. Toto propojení bylo velmi nezvyklé, ale obchodník se rozhodl neobchodovat PB ale zvolit variantu s trendem. S/L je v tomto případě nad úrovní IB, jelikož je svíčka velmi dlouhá a T/P by byl ve velmi velké vzdálenosti. Trh osciloval několik dní mezi hodnotami 1,358 a 1,365, ze kterých se později vymanil jednou velkou svíčkou ovšem uzavřel na spodní hranici

obchodního pásma. Jak bylo zmíněno u obchodu č.2, takto velké svíčka má tendenci trh respektovat pokud jsou ve směru trendu. Zde byla tato svíčka respektována, ale nechybělo mnoho k jejímu proražení, takže nebyla dále vůbec obchodována, pouze aktivovala S/L, který byl nastaven dle pravidel Obchodního systému II, tedy ve vzdálenosti 2x S/L.

Obrázek 56 Obchod č. 5

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

6. Obchod 3.6.2014 – 5.6.2014 (ztráta)

V tomto případě se obchodník pokusil trefit se do místa, kde se trh dostane z obchodního pásma ven. Bohužel pro něj nastala tato situace se svíčkou, která jak aktivovala vstup do obchodu, tak S/L v jediný den. Předchozí obchod na této svíčce uzavřel se ziskem, ale v tomto případě velká svíčka proti trendu znamenala obrat. Tento obrat byl pouze krátkodobý a později se trh pod spodní hodnotu této svíčky trh stejně dostal. Zde je shodný znak, který měly předchozí ztrátové obchody. Hlavní svíčka, která se tvoří před IB, má delší stíny a není to pouze „dlouhá bílá svíčka“, která je zmíněna v býčích svíčkových formacích.

Obrázek 57 Obchod č. 6

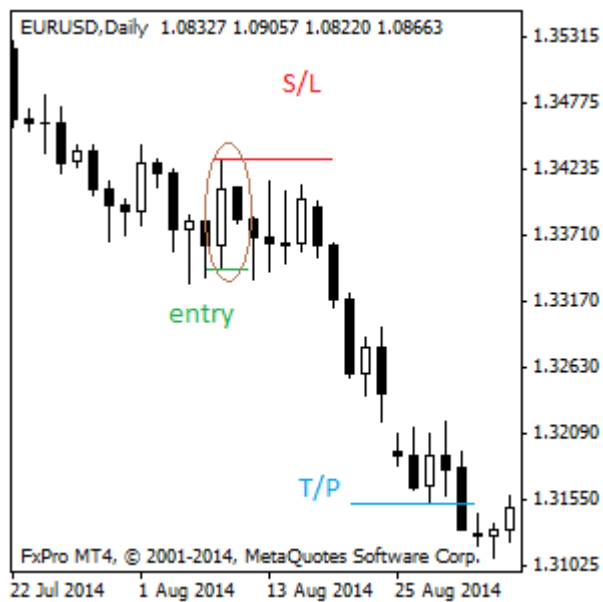
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

7. Obchod 8.8.2014 – 29.8.2014 (zisk)

Signál pro vstup do obchodu č.7 byl dokončen 11.8.2014. Před tímto datem obchodník nakoupil na základě PB vytvořeného o pět dní dříve, který byl proti trendu a neúspěšný. Poté 13.8.2014 prodal na základě prvního IB s trendem a trh následně pokračoval v klesajícím trendu. Hlavní svíčka formace IB označeného obchodu má znovu stíny nad i pod tělem svíčka, ale nejsou tak velké a především druhá svíčka nemá téměř žádné stíny. Prázdninový obchod tedy skončil ziskově pro obchodníka, je tu ovšem několik dalších poznatků. Zpětně obchodník pozoroval, že trh vytvořil malý symetrický trojúhelník začínající touto formací, než pokračoval ve směru trendu. Vstupování do obchodu na stejném měnovém páru ve

stejném směru jako je již otevřený obchod pravidla obchodního systému nezakazují, ale problémem by byl větší zpětný pohyb, který by aktivoval S/L než by trh pokračoval v trendu.

Obrázek 58 Obchod č. 7

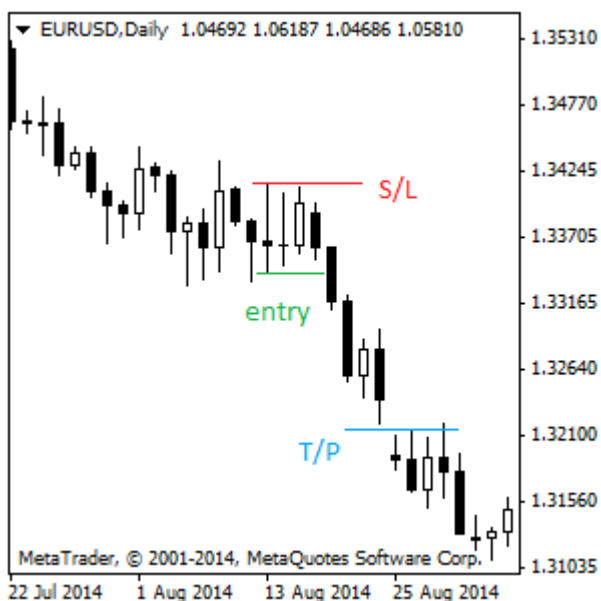

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

8. Obchod 13.8.2014 – 25.8.2014 (zisk)

Na základě předchozího tohoto a desátého obchodu prvního obchodního systému si obchodník zapsal, že není dobré vstupovat na stejném měnovém páru do třech obchodů stejným směrem, i když se jedná o silný trend. Toto doporučení vzniklo už u minulého obchodu, ale je důležité to znovu zmínit. Všechny tři obchody provedené v takto krátkém časovém úseku dopadly ziskově. PB proti trendu byl ztrátový, ale další tři obchody jednu ztrátu vynahradily. Tento obchod má IB formaci složenou ze dvou PB, které naznačují neochotu trhu na obrát trendu. Sice poté následuje bílá dlouhá svíčka, ale po víkendovém gapu se trh vydal ve směru trendu. Z těchto tří ziskových a jednom ztrátovém obchodu je dobré si všimnout, že příležitosti proč vstoupit do obchodu se mohou nakumulovat do krátkého časového horizontu a úzkého obchodního pásma, je tedy důležité provést důkladnou analýzu před vstupem do obchodu na stejném měnovém páru jako je ten předchozí.

Obrázek 59 Obchod č. 8

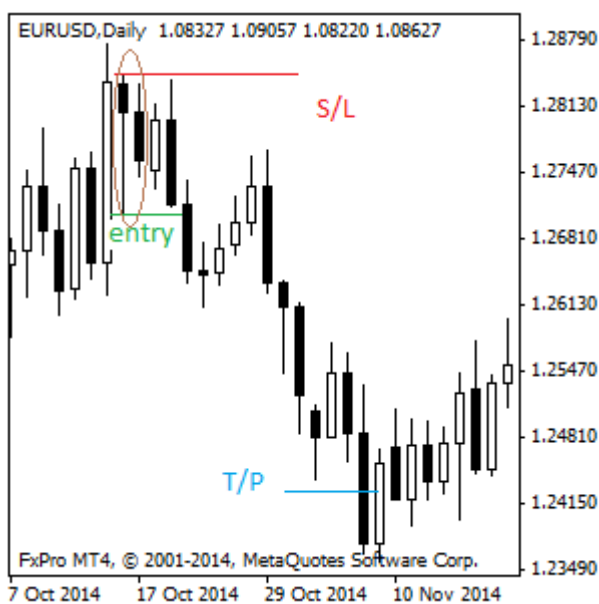

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

9. Obchod 16.10.2014 - 6.1.2014 (zisk)

Tento obchod je velmi podobný tomu, který byl popsán u formací PB. Jednalo se o obchod č.4, kdy dlouhou bílou svíčku, následuje PB ve směru svíčky. Také v tomto případě se jednalo o podobnou formaci, a proto ji obchodník neobchodoval jako PB ale následující den po vytvoření vnitřní svíčky ji obchodoval jako IB formaci. Než se trh dostal k T/P, tak proběhlo několik zpětných pohybů, které neobsahovaly žádnou formaci, která by značila obrat trendu na rostoucí. T/P byl zasažen a trh pokračoval dalším zpětným pohybem a poté zase klesal dolů, což není na obrázku vidět. U tohoto obchodu je důležité, že se obchodník po předchozí zkušenosti s podobnou formací rozhodl počkat a obchodoval pouze tu, které měla větší pravděpodobnost úspěchu. Tento postup byl sofistikovanější než v předchozím případě, kdy se v krátkém časovém horizontu provedly tři obchody.

Obrázek 60 Obchod č. 9

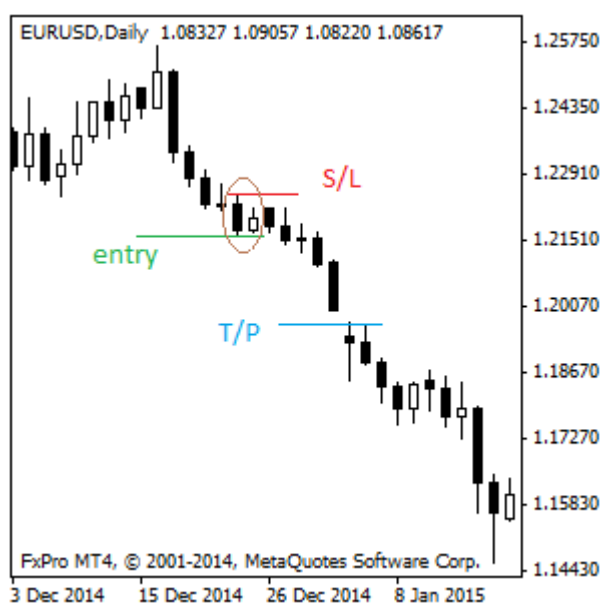

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

10. Obchod 23.12.2014 – 5.1.2014 (zisk)

Poslední obchod uskutečněný na základě Obchodního systému II by se dal považovat za nejlepší příklad tohoto obchodního systému. Jedná se o zjevný klesající trend, který se na několik dní zastaví a obchoduje v pásmu. V době obchodování v tomto pásmu se drží trh nad vstupem do obchodu, takže i kdyby se udál nějaký větší zpatný pohyb nad hodnotu S/L, tak by to obchod neovlivnilo. Po několika dnech se vstup aktivoval a trh pokračoval, než zasáhl T/P. V tomto bodě se vytvořil PB proti směru trendu, který obchodník dle předchozích zkušeností ignoroval. Jak bylo zmíněno u obchodu č.2 je rizikovější obchodovat mezi vánočními svátky, ale formace splňovala pravidla proto byl obchod otevřen.

Obrázek 61 Obchod č. 10

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Bylo definováno deset obchodů uzavřených na základě pravidel Obchodním systémem II, který je založen na svíčkové formaci Inside bar (IB). Ztrátové obchody mají jeden společný ukazatel a tím je, že nejsou v rámci trendu, který je hlavním a dlouhodobým, ale jsou založeny na tom krátkodobém.

4.4 Doporučení vyplývající z aplikace systémů I a II

Oba obchodní systémy popsané v praktické části práce skončily v zisku, ale stále je potřeba vylepšovat systémy a učit se ze ztrátových obchodů, které jsou způsobeny v některých případech chybnou analýzou obchodníka, který tento systém aplikoval. Jedním ze způsobů jak vylepšit ziskovost a snížit počet ztrátových obchodů je aplikace dalších nástrojů technické analýzy.

4.4.1 Obchodování s trendem

Prvním doporučením pro oba systémy je přidání pravidla, kdy se budou vybírat obchody pouze ve směru trendu. Budou se ignorovat signály, které tomuto pravidlu neodpovídají. Jako nejlepší příklad slouží obchody 7 a 8, které mají společný znak, že byly oba provedeny proti směru trendu a oba skončily uzavřením obchodů na vyznačeném stop lossu. Toto pravidlo se netýká obchodů, kdy je trh uzavřen v range (rozsahu).

Obrázek 62 Doporučení obchodovat s trendem PB

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Na obrázku je vidět downtrend, který probíhal od půlky prosince 2014 do půlky ledna 2015 na 4hodinovém grafu. Je zde vidět, že většina obchodů založených na formaci PB, které byly otevřeny ve směru trendu, by byla ziskových a naproti tomu veškeré obchody, které by byly otevřeny proti trendu, by bylo ztrátových. Toto pravidlo platí i pro obchodní systém II, který je založen na svíčkové formaci IB. Na obrázku níže je vidět, že kdyby se obchod otevřel ve směru trendu, tak by většina skončila v zisku. Tento fakt je hlavním vylepšením obchodního systému II a radikálně vylepšuje ziskovost tohoto systému. Problém tohoto přístupu ovšem nastává v případě, že trh není v trendu ale uzavřen v range.

Obrázek 63 Doporučení obchodovat s trendem IB

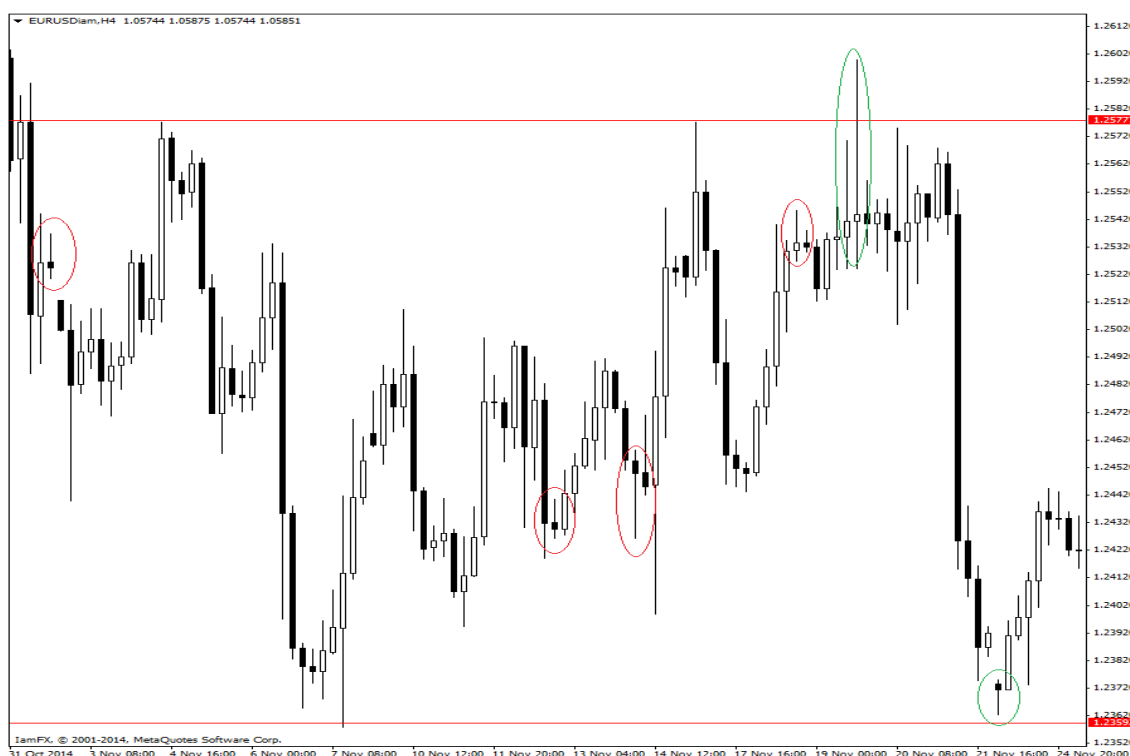
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Červeně označené obchody by neskončily v zisku, ale většina by byla ziskových, a kdyby se na tomto trhu aplikovaly oba obchodní systémy, tak výsledný součet je 9 ziskových obchodů. Je tu ovšem faktor obchodníka, který by se pro všechny obchody nemusel rozhodnout nebo by otevřel i jiné než vyznačené pozice. Z technického hlediska je ovšem obchodování s trendem mnohem ziskovější.

4.4.2 Obchodování na S/R úrovních

V předchozí kapitole byly oba obchodní systémy vylepšeny o pravidlo, které přikazuje otevírání obchodů s právě probíhajícím trendem. V ukázce poté bylo vidět, že se úspěšnost zvýšila a pomohlo to k omezení ztrátových obchodů proti trendu. Pro obchodní systém I je zde další poznatek, který byl získán z jeho obchodování. Jedná se o to, že vyšší pravděpodobnost úspěšného obchodu mají PB, který se utvořily na zóně supportu nebo resistance.

Obrázek 64 Obchodování v range

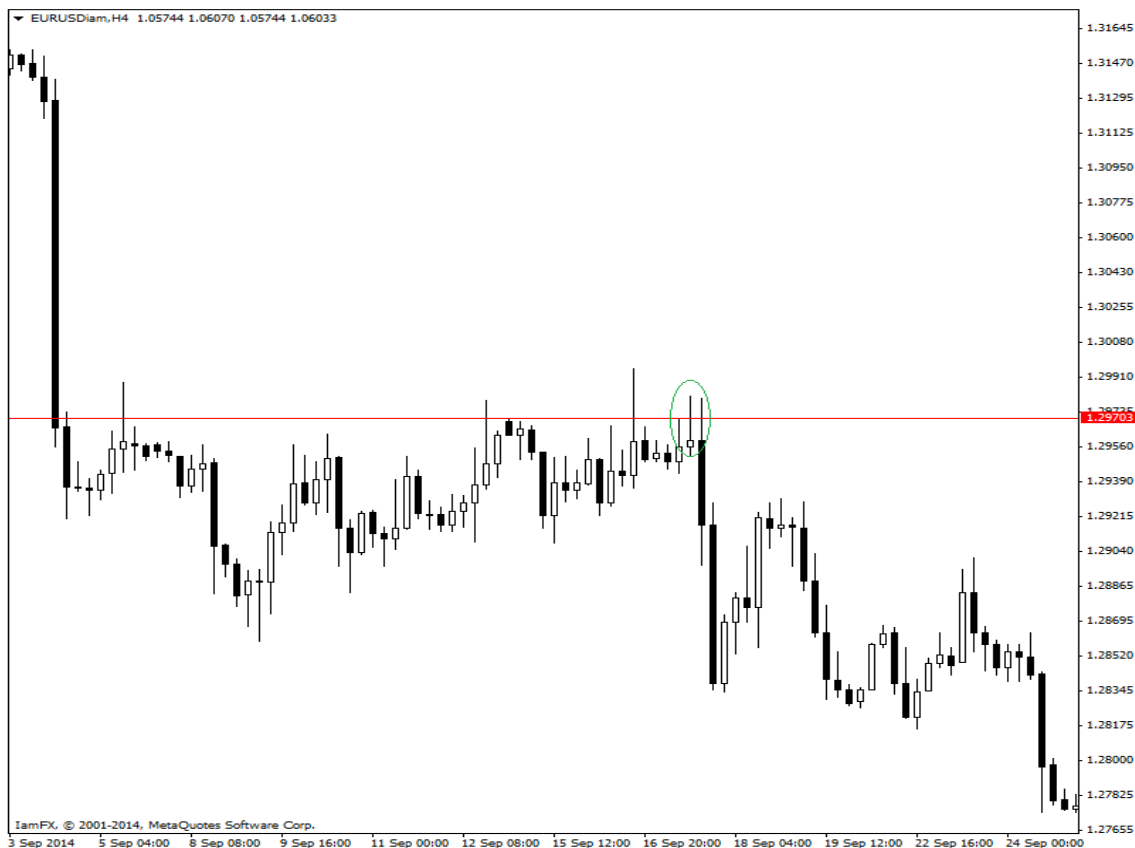
zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

Na obrázku je horizontálními čarami vyznačeno obchodní pásmo (range), které trh určitou dobu respektoval a v tomto pásmu se objevili dva PB na supportu a resistenci, které znamenaly úspěšný obchod. Pin bary vytvořené jinde než na této hranici by znamenaly ztrátový obchod. Důležitým pravidlem pro obchodování v pásmech pomocí Obchodního systému I je, že svíčková formace se musí utvořit na hranici tohoto pásma, což poté zvyšuje pravděpodobnost ziskového obchodu. Takto označené hranice jsou statické supporty a

resistence. Toto pravidlo neplatí pouze u obchodních pásem ale také u jednoduchých S/R úrovní.

Na dalším obrázku je příklad obchodu, který je podpořen resistencí, která se tvořila několik dní a na jejím konci je PB, které se poté ukáže být úspěšný, když trh prorazí dolů.

Obrázek 65 Doporučení používat S/R úrovně

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

S/R úrovně nejsou pouze statické, ale používají se i dynamické úrovně, které využívají indikátoru EMA (exponencial moving average). Jedná se pouze o doplňkový indikátor, který nemá svou přínosnost na takové úrovni jako statické S/R úrovně. Obrázek níže ukazuje aplikaci EMA s periodou 21 na uzavírací ceně. V zeleném kroužku jsou vidět PB, které se dostanou výše než je indikátor ale neuzavírou nad ním, což značí dynamickou resistenci, kterou indikátor tvoří. Jelikož jde tento indikátor nastavit na jakoukoliv hodnotu, tak není moc důvěryhodný a pro je spíše doporučeno používat statické S/R úrovně přednostně před dynamickými.

Obrázek 66 Vyznačení S/R úrovně

zdroj: vlastní zpracování pomocí MT4

4.4.3 Nová pravidla pro zvýšení ziskovosti

Na základě analýzy obchodů byla doporučena, některé pravidla pro zvýšení ziskovosti obou obchodních systémů. Je důležité poznamenat, že i tato nová pravidla neodstraní veškeré ztrátové obchody a vždy se najdou chyby, ze kterých je možné se poučit.

Obchodní systém I

- Obchodovat s trendem (střednědobým až dlouhodobým)
- Obchodovat přednostně na S/R úrovních
- Neobchodovat PB, které se vytvoří po předchozím velkém pohybu
- Provést důkladnou analýzu při vytvoření několika signálů jdoucích proti sobě

Obchodní systém II

- Obchodovat se silným trendem (dlouhodobým)
- Hlavní svíčka nesmí mít velké stíny
- Sledovat retracementy a S/R úrovně

5 Závěr

Dříve než bude přistoupeno k hodnocení poznatků a závěru je nutno zmínit, že tento způsob analýzy je velmi závislý na obchodníkovi samotném, protože se jedná a hodnocení vizuálního grafu a pohled na něj má každý obchodník jiný, přičemž ho ovlivňuje paralelně spousta faktorů. Tyto faktory jsou součástí psychologické analýzy, avšak nejedná se pouze o následování davu obchodníků, ale také zkušenosti z minulých obchodů, které v obchodníkovi zanechaly emoce, jež ho ovlivňují při analýze následujících obchodů.

Tato práce měla za úkol zhodnotit uskutečněné obchody pomocí technické analýzy. Hlavním součástí byla price action analýza, která využívá pouze ceny a jejich pohybů. V první části práce bylo popsáno fungování forexového trhu a jeho historický vývoj, který byl velmi důležitý pro to, jak vypadá retailový forexový trh dnes. Dále byly analyzovány nejdůležitější měny na forexovém trhu a vyjmenovány nejdůležitější vlivy, které působí na pohyby těchto měn. Významnou součástí práce jsou definované nástroje technické analýzy, které byly poté vhodně kombinovány, aby se zvýšila ziskovost obou obchodních systémů.

Nejdůležitější součástí práce je formulace pravidel, která obsahuje každý z představených obchodních systémů. Tato pravidla mohou při jejich striktním dodržování znamenat dlouhodobé ziskové obchodování pro každého, kdo je schopný je pochopit a zvládnout. Na měnovém páru EUR/USD je mnohem více obchodních příležitostí, než bylo v této práci zmíněno v daném časovém rozmezí, kdy se řešené obchody uskutečnily. Rozhodnutí o vstupu do těchto obchodů bylo na základě obchodníka, který některé signály ignoroval nebo nevyhodnotil jako vhodné, takže by bylo možné v tomto časovém rozmezí najít mnohem větší množství lepších a ziskovějších obchodů, než těch co zde byly popsány.

Doporučení, která vplynula z analýzy jednotlivých obchodů, jsou srozumitelná a snadno se dají přidat k již existujícím pravidlům obou obchodních systémů. Doporučení obchodovat s trendem se může zdát jednoduché, ale jak se ukázalo, bylo velmi užitečné a označilo mnoho ztrátových obchodů, které se neměly uskutečnit. Problémem je, když obchodník posuzuje trend současně na více časových pásmech, což vede ke kolizi v názoru jaký je skutečný trend měnového páru. Druhé doporučení na obchodování na S/R úrovních je značně závislé na chování obchodníka v podobné míře jako to první. Každý obchodník interpretuje ten stejný graf jinak a i zde existuje polemika, zda zkoumat tyto úrovně na čtyřhodinovém či denním grafu.

Obě doporučení tedy jsou značně závislá na obchodníkovi, který je do svého obchodního systému zahrne, ale s přibývajícimi zkušenostmi je pak obchodník schopen lépe odhadnout správnost umístění trendových čar a S/R úrovní. Toto platí i ohledně rozpoznávání trendů, kdy zkušenější obchodník přisoudí větší význam trendu, který se vytvořil delším časovém horizontu.

6 Seznam použitých zdrojů

DĚDEK, Oldřich. Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2008, xix, 260 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-076-8.

LIEN, Kathy. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích. 2.*, rozš. vyd. Překlad Pavel Kaiser. Praha: FXstreet, 2013, 263 s. ISBN 978-80-904418-2-8.

HARTMAN, Ondřej. *Jak se stát forexovým obchodníkem: naučte se vydělávat na měnových trzích. 2.*, rozš. vyd. Praha: FXstreet, c2014, 274 s. ISBN 978-80-904418-3-5.

HARTMAN, Ondřej. *Začínáme na burze: jak uspět při obchodování na finančních trzích - akcie, komodity a forex. 1.* vyd. Brno: BizBooks, 2013, 246 s. ISBN 978-80-265-0033-9.

Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR [online]. Brno, 2007 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf. Studie. MZLU v Brně. Vedoucí práce Lubor Lacina.

SCHWAGER, D., Jack. *New market wizards: conversations with america's top traders. 1st edition.* Harper Business, 2012, 473 s. ISBN 0-88730-667-5

VESELÁ, Jitka. *Investování na kapitálových trzích. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 789 s. ISBN 978-80-7357-647-9.

Currency Volumes Surpass Pre-Lehman Peak, BIS Estimates. *Bloomberg.com* [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/news/2012-03-11/currency-trading-at-5-trillion-a-day-surpassed-pre-lehman-high-bis-says.html>

Psychologická analýza. *daytrade.cz* [online]. 2012, č. 1 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://daytrade.cz/psychologicka-analyza>

Škola investora: Psychologická analýza. *Patria.cz* [online]. 2010, č. 1 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1738063/skola-investora-psychologicka-analyza.html>

Fundamentální analýza I. *Fxstreet.cz* [online]. 2010 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.fxstreet.cz/fundamentalni-analyza-i.html>

Obchodujeme FOREX IX: Technická analýza (1). *Financnik.cz* [online]. 2005 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: http://www.financnik.cz/komodity/fin_home/forex-technicka-analyza-1.html

12. Support a resistance. *Financnik.cz* [online]. 2004 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-support-resistance.html>

Relative Strength Index (RSI - indikátor). *Financnik.cz* [online]. 2009 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: http://www.financnik.cz/wiki/relative_strength_index

Stochastic Oscillator. *Financnik.cz* [online]. 2009 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.financnik.cz/wiki/stochastic>

Indikátory: Williams Percent %R. *Financnik.cz* [online]. 2005 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.financnik.cz/komodity/findikatory/indikatory-williamsR.html>

Nejvýznamnější svíčkové formace – část I. *Fxstreet.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.fxstreet.cz/nejvyznamnejsi-svickove-formace--cast-i.html>

FXSTREET. *fxstreet.cz* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.fxstreet.cz/img/web/down%20trendline.jpg>

FXSTREET. *fxstreet.cz* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.fxstreet.cz/img/web/support%20a.JPG>

FXSTREET. *fxstreet.cz* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW: http://www.fxstreet.cz/img/web/07042014-1-Obr1_Anatomie_svicky.png

FXSTREET. *fxstreet.cz* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW: http://www.fxstreet.cz/img/web/07042014-2-Obr6_Doji.png

Investopedia. *investopedia.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://i.investopedia.com/chartadvisor/landing/5patterns/content/symmetricaltriangle2.gif>

Investopedia. *investopedia.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

<http://i.investopedia.com/chartadvisor/landing/5patterns/content/ascendingtriangle.gif>

Investopedia. *investopedia.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

<http://i.investopedia.com/chartadvisor/landing/5patterns/content/descendingtriangle.gif>

Investopedia. *investopedia.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

<http://i.investopedia.com/chartadvisor/landing/5patterns/content/doubletop.gif>

Investopedia. *investopedia.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

<http://i.investopedia.com/chartadvisor/landing/5patterns/content/doublebottom.gif>

ISTOCKANALYST. *istockanalyst.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

http://cdn2.istockanalyst.com/images/articles/ChartPattern_BullishFlag.gif2008338139.jpg

ISTOCKANALYST. *istockanalyst.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

http://cdn2.istockanalyst.com/images/articles/ChartPattern_BearishFlag.gif200834702.jpg

MINYANVILLE. *minyanville.com* [online]. [cit. 27.3.2015]. Dostupný na WWW:

http://image.minyanville.com/assets/FCK_Jan2013/images/Josh/Head_and_Shoulders.gif

7 Seznam obrázků

Obrázek 1 Vliv Plaza Accord na ceny marky (DEM) a jenu (JPY)	16
Obrázek 2 Vývoj měnového páru GBP/DEM	18
Obrázek 3 Subjekty forexového trhu	20
Obrázek 4 Obchodní seance během dne	21
Obrázek 5 Nejobchodovanější měny a jejich podíl na denním obchodování	23
Obrázek 6 Nejobchodovanější měnové páry a jejich průměrný podíl na denním objemu obchodů	25
Obrázek 7 Ukázka vývoje měnového páru EUR/USD H4	26
Obrázek 8 Ukázka vývoje měnového páru GBP/USD H4	26
Obrázek 9 Ukázka vývoje měnového páru USD/JPY H4	27
Obrázek 10 Ukázka vývoje měnového páru USD/CHF H4	28
Obrázek 11 Ukázka vývoje měnového páru USD/CAD H4	28
Obrázek 12 Ukázka vývoje měnového páru AUD/USD H4	29
Obrázek 13 Ukázka vývoje měnového páru NZD/USD H4	29
Obrázek 14: Makroekonomický kalendář	31
Obrázek 15: Trendová čára u downtrendu	34
Obrázek 16: Ukázka supportu	35
Obrázek 17: Typy klouzavých průměrů – SMA červená, EMA modrá, WMA zelená ..	36
Obrázek 18 Ukázka indikátoru MACD	37
Obrázek 19: Ukázka RSI	38
Obrázek 20: Ukázka stochastics	39
Obrázek 21: Ukázka Williams %R	40
Obrázek 22: Popis japonské svíčky	41
Obrázek 23: Typy doji	42
Obrázek 24 Pin Bar	43
Obrázek 25 Medvědí Pin Bar	45
Obrázek 26 Formace Dvojitý vrchol	47
Obrázek 27 Formace Dvojité dno	48
Obrázek 28 Formace Hlava a ramena	49
Obrázek 29 Formace převrácená Hlava a ramena	49
Obrázek 30 Formace Vlajka uptrend	50

Obrázek 31 Formace Vlajka downtrend	51
Obrázek 32 Formace Symetrický trojúhelník	52
Obrázek 33 Formace Rostoucí trojúhelník	52
Obrázek 34 Formace Klesající trojúhelník	53
Obrázek 35 Vstup do obchodu.....	55
Obrázek 36 Agresivní varianta vstupu do obchodu.....	56
Obrázek 37 Umístění S/L	57
Obrázek 38 Umístění T/P	58
Obrázek 39 Vstup do obchodu.....	59
Obrázek 40 Umístění S/L	60
Obrázek 41 Umístění T/P	61
Obrázek 42 Obchod č. 1	65
Obrázek 43 Obchod č. 2	66
Obrázek 44 Obchod č. 3	67
Obrázek 45 Obchod č. 4	68
Obrázek 46 Obchod č. 5	69
Obrázek 47 Obchod č. 6	70
Obrázek 48 Obchod č. 7	71
Obrázek 49 Obchod č. 8	72
Obrázek 50 Obchod č. 9	73
Obrázek 51 Obchod č. 10	74
Obrázek 52 Obchod č. 1	75
Obrázek 53 Obchod č. 2	76
Obrázek 54 Obchod č. 3	77
Obrázek 55 Obchod č. 4	78
Obrázek 56 Obchod č. 5	79
Obrázek 57 Obchod č. 6	80
Obrázek 58 Obchod č. 7	81
Obrázek 59 Obchod č. 8	82
Obrázek 60 Obchod č. 9	83
Obrázek 61 Obchod č. 10	84
Obrázek 62 Doporučení obchodovat s trendem PB.....	85

Obrázek 63 Doporučení obchodovat s trendem IB.....	86
Obrázek 64 Obchodování v range	87
Obrázek 65 Doporučení používat S/R úrovně	88
Obrázek 66 Vyznačení S/R úrovně.....	89

8 Seznam tabulek

Tabulka 1 Býčí formace.....	43
Tabulka 2 Další medvědí svíčkové formace.....	45
Tabulka 3 Uskutečněné obchody	63